

Upravništvo: Ljubljana, S. D. Matijeve
ulica 6. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126
Inseratni oddelček: Ljubljana, Seien-
burgova ul. 6. — Tel. 3392, 3492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocencova ulica št.
2. — Telefon št. 190.
Računi pri poš. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan, razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za tuzemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 6. Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Rokopis se ne vračajo.

Španija v plamenih

Tudi sinočnje zadnje vesti iz Španije, ki vse prihajajo po raznih ovinkih, še ne dajejo jasne slike o razvoju državljanske vojne in o momentanem položaju. Dočim se enkrat zdi, da se je vladi posrečilo nadvladati desničarsko protirevolucijo in da se dogodki razvijajo v prilog levičarskemu republikanskemu režimu, pridejo takoj nato poročila, ki vedo povedati o prodiranju revolucionarne armade. Ako je res, da sta se včeraj spopadli jedri obeh nasprotnih oboroženih taborov v bližini Madrida, potem je vsekakor pričakovati, da se bo položaj v najkrajšem času razčistil.

Državljanška vojna v Španiji se vodi z ono mrzlično ostroščjo in brezobzirnostjo, ki v splošnem označuje vse politično življenje tega vročekrvnega naroda in ki ju je bilo opazovati tudi v vseh dosedanjih spopadih, čeprav se nista tako razbesneli, kakor sta se po poročilih odvijevati sedaj. V Španiji govori in delajo takorekoč vedno v ekstremih. Kader je tem na krmilu konservativna struja, triumfira na vseh poljih pašnjaka reakcije. Če dobijo moč levičarji, zapeljujejo takoj v komunistične ekstreme. Kakor je nekdo španski klerikalizem v imenu vere sezidal politično nasprotje, tako so potem levičarji in imenu človeškega napredka in v znamenju svobode podirali in rušili cerkve. Monarhična je bila v Španiji zaščitnik olibanjenega sproststva aristokracije in klera, republikan pa je odprla pot brezobzirni boljševizaciji. Srednja pot mešanstva in kmečkega stanu se ni mogla dostiže, še nikdar uveljaviti, marveč je vedno podlegla ekstremom z desnice ali leve.

Vsi poskusi starih režimov in vsi napori novih gospodarjev za kompromisne rešitve se izjalovljajo ob temperamentu naroda, ki je tako dolgo bil v gospodarski in socialni pa tudi kulturni v sponah krute reakcije, da je v njem dobivala prirodna želja po napredku eksplozivno revolucionarno moč. Kakor španska monarhična in zlasti diktatorska generala Primo de Rivera nista znala izvajati praktičnih konsenzov in v povsem spremenjenega stanja, ki je nastalo v srcih in glavah tudi španskega ljudstva po vojni, tako je tudi republika široke ljudske mase bržko razočarana. V boju radikalnih gesel množice niso mogli najti orientacije, pa so se prelivale iz levičarskega v desničarski ekstrem, ki sta si oba bila enaka v tem, da sta hotela to, iz hipnega razpoloženja množice izvršiti svoje zaupanje izrabiti za trajno etabliiranje režima, ki ga množice pri svojem glasovanju niti od daleč niso hotele. Tako so ostale mase vedno nezadovoljne in razočarane.

Zanimivo je, kako si je notranje nesoglasje v Španiji iskalo duška v raznih čisto političnih pokretnih, akoravno so osnove težkega stanja španskega naroda predvsem gospodarske in socialne prirode. Ko je pod republiko tako zvan katalonski avtonomistični pokret razburjal celo špansko javnost in so v njem mnogi ljudje po ostali Evropi videli vzorni poskus za rešitev notranjih državnih problemov, vreden, da si ga zabeleži politiki in državniki tudi drugod, je bilo poznavalec prilik že od približka jasno, da so ta in podobni pokreti, ki so jih, mimogrede rečeno, podpirali baš skrajno levičarski elementi, bili le zunanji znak, da se prilike in razmere v Španiji vse bolj komplicirajo.

Ze takrat so se povsod kazali komunistični prsti. Saj je znana taktika boljše vrnitve, da tam, kjer z direktno akcijo ne more naprej, prav rad z vso vneto podpira v posrednih državah vse separatistične centrifugalne pojave in nastopa proti vsesarnodnemu nacionalizmu, svoji akciji pa daje obeležje odpora proti »fašističnim« ideji. O tem bi se dalo mnogo pisati tudi v drugih državah. V zadnjih letih se je razpoloženje španskega naroda v znatni meri okrenilo na levo. Aristokracija je v republiki sicer izgubila svoje formalne položaje, toda ostalo je staro zavezništvo klera in latifundistov, nekdanjih izključnih gospodarjev španskega naroda, ki se niso ničesar naučili in so tudi v republiki vodili politično očuvanja svojih pozicij za vsako ceno. Ker so igrali v republiki do letos sodočujočo vlogo v vodstvu države, se niso mogle izvesti potrebne reforme, ki bi bile španski narod imunizirale proti komunistični nevarnosti. Letos spomladaj je prišlo do poloma. Votitve so dale večino levičarjem, katerih režim pa je postal vedno bolj odvisen od podpore in vojni skrajno ekstremističnih elementov. Boljševizacija Španije je tako postala vse bolj verjetna.

Tu pričena organiziran odpor, ki se naslanja na voditelje španske vojske. Ne more se reči, da je španska vojska monarhistična. Pri sedanjih dogodkih gotovo ne gre za vzpostavitev monarhične, marveč gre v glavnem za poskus, z oboroženo silo ustvariti politično stanje, ki naj bi na podlagi reformatoričnih konservativnih idealov omogočilo novo konsolidacijo španskega naroda in njegove države. S strani upornikov se zatrjuje, da so oni ravno tako odlo-

USODA ŠPANIJJE ŠE VEDNO NI ODLOČENA

Poročila o vojni sreči si slej ko prej močno nasprotujejo — Oba tabora poročata o svojih zmagah — Vojna mornarica je ostala zvesta vladi

Pariz, 22. julija. r. Dogodki v Španiji se razvijajo v največji revolucionarni odpor, kar jih beleži zgodovina te v zadnjem desetletju tako nemirne dežele. Še vedno ni mogoče reči, kdo bo zmagal. Notranje ministrstvo je danes ponovno objavilo, da je upor v glavnem že zatrt in da naskakuje vladi zveste čete le še zadnja gnezda upornikov. V to svrhu je bilo v Madridu organiziranih pet napadalnih divizij, ki so že odkorakale proti Valladolidu, Burgosu, Saragossi in Toledu. Oddelki so sestavljeni iz civilne garde, orožništva, vojaških čet, policije in delavske milice. Podpirajo jih letalski oddelki, ker je skoraj vsa letalska oborožena sila Španije ostala na strani vlade.

Da pa položaj le še ni tako razčiščen, da bi bilo mogoče že govoriti o zmagi vlade, dokazuje že samo dejstvo, da vlada še vedno neprestano oborožuje delavske bataljone. Več desetstosev broječi oddelki delavske milice korakajo iz Asturije in iz Madrida proti glavnemu centru upornikov. Po poročilih notranjega ministrstva so zlasti v južni Španiji v teku bujne borbe med delavskimi bataljoni in fašisti, ki so tudi z vso naglico formirali vojaško organizirane, dobro oborožene oddelke. Glavna fronta upornikov pa je sedaj ob železniški progi Burgos-Valladolid, kjer je pričakovati odločilne bitke v teku prihodnjih dni.

Po zadnjih poročilih, ki jih je izdala vlada, so vladne čete dosegle znatne uspehe nad uporniki. V osrednjih provincah so se uporniki po večini že udali. Vsako uro prihajajo v Madrid večji in manjši oddelki ujetih upornikov. Vlada je naročila, da privedejo v Madrid ujetje oficirje in desničarske voditelje. Vladna letala stalno patrolirajo nad uporniki ozemljem in pošiljajo podrobna poročila o položaju upornikov. Vse kraje, ki so še v rokah upornikov, posejajo posebna letala, ki mečejo na stotisoče letakov ter pozivajo prebivalstvo, naj podpira vlado v borbi proti upornikom.

Mlad poveljnik mornarice

Uradni list je danes objavil odlok vlade, s katerim se izroča vrhovno poveljstvo nad špansko vojno mornarico poročniku bojnega broda (kapetanu) Pedru Pradu, ki je bil doselej dodeljen mornariškemu generalnemu štabu. Vsi ostali člani mornariškega generalnega štaba so razrešeni svojih dolžnosti in postavljeni pod policijsko nadzorstvo, v kolikor niso bili zaradi suma sodelovanja pri uporu že aretirani in bodo postavljeni pred vojno sodišče.

Položaj v Madridu

Zasedanje parlamenta, ki bi se moralo pričeti danes, je odloženo za 20 dni. V Madridu je v glavnem že obnovljeno normalno stanje. Živilski trg je zopet normalno obiskan in ni več govora o pomanjkanju živil, ki se je pojavilo prve dni upora in je bilo toliko, da so morali celo zapreti številne restavracije in gostilne. Dovož živil v Madrid se razvija zopet normalno.

Optimistične vesti iz vladnega tabora

Vlada zatrjuje, da na vseh frontah potiska upornike nazaj — Baje je tudi Sevilla že padla

Pariz, 22. julija. r. Zadnje vesti iz Španije govore o znatnem izboljšanju položaja vlade. V kolikor se da položaj pregledati iz Madrida, je trenutno stanje naslednje:

Madrid, Malaga, Barcelona in Saragossa so v rokah vladnih čet. V San Sebastianu in okolici se razvijajo krvave borbe med vladnimi četami in uporniki. Južna Španija je še po večini v rokah upornikov, ki nameravajo prodirati proti Madridu. S severa prodirajo proti Madridu uporniki pod poveljstvom generala Molasa. Vse delavske organizacije so pozvale svoje člane, da takoj formirajo delavske bataljone in se postavijo v bran upornikom. Nad tisoč oficirjev je bilo dosedaj aretiranih.

Madrid, 22. julija. AA. Železniški promet med Madridom in Barcelono je vzpostavljen. V Barceloni je bilo danes popolnoma mirno. Izšli so maleone vsi listi. Katalonska vlada je zaplenila razne verske spomenike, med njimi tudi katedralo, ki predstavlja veliko umetniško vrednost. Cerkev so izpraznile v bolnišnice.

Medriška vlada je po radiu pozvala upornega generala Cabanelasa v Saragossu, neč se proda, ker bo sicer eskadrilja republikanskega letalstva napadla vojašnico v Saragossi. General naj izroči vso oblast v roke civilnim in republikanskim oblastem. Mislijo, da bo danes ali jutri imenovano naglo sodišče, ki bo po kratkem postopku sodilo voditelje upornikov. General Cabanelas je v odgovor na to odredil mobilizacijo mladeničev 31. do 36. razreda. Mobilizirani mladeniči se morajo danes zgledati v vojašnicah. Vlada tolna, če ta ukrep generala Cabanelasa kot najboljši dokaz neupseha upornikov.

London, 22. julija. AA. (Reuter). Po poročilih s francosko-španske meje so vladne čete zopet zavzele San Sebastian. Tudi Guadalcazar je zopet v rokah vladnih čet, ki so prijele veliko število upornikov.

malno, ker je vsa okolica Madrida očiščena upornikov. Tako po mestu, kakor tudi po glavnih cestah po deželi patrolirajo neprestano motorizirane patrulje, ki skrbje za red in mir. Vse hiše v Madridu morajo biti ob 8. zvečer zaprte. Kdor se po tej uri pojavi na ulici, se pada v nevarnost, da bo ustreljen, ker imajo patrulje, ki jih tvorijo po večini oboroženi delavci, nalogo streljati na vsakega sumljivca. Vsi avtomobili se morajo ustaviti 5 km pred mestom, kjer jih natančno preiščejo.

Katalonijo obvladajo uporniki

Marseille, 22. julija. r. Po poročilih iz Barcelone je bil v Kataloniji osnovan poseben odbor za obrambo republike. V odboru so po večini komunisti, delegati delavskih organizacij. Do sestave odbora je prišlo predvsem zaradi tega, ker se je izkazalo, da katalonska vlada nima dovolj moči, da bi se uspešno postavila v bran upornikom. Kakor pa kaže je vlada samo v Barceloni gospodar položaja, dočim je ostala Katalonija po večini že v rokah upornikov. Poveljnik vladnih čet je včeraj popoldne dal porušiti mostove med Tarazono in Barcelono, da bi na ta način onemogočil prodiranje upornikov proti Barceloni. Na cesti Gerona — Barcelona so na vsakih 200 m zgrajene barikade.

Proglas Kominterne

Moskva, 22. julija. r. Moskvska radijska postaja Kominterne je sinoči v španskih objavila poziv vsemu španskemu narodu, naj se sodično upre poizkusu monarhističnih in fašističnih reakcionarcev, ki bi zopet hoteli zasuzniti španski kmečki in delavski narod. Govornik je zagotavljal, da vsa Rusija s simpatijami spremlja osvobodilno borbo španskega ljudstva.

Napoved pohoda na Madrid

Bordeaux, 22. julija. r. San Sebastian, znano mednarodno letovišče na severozapadni španski obali, so po zadnjih vesteh včeraj zvečer zasedli uporniki pod poveljstvom generala Molasa. Čete generala Molasa so prodirale preko Navare, ki je že od nekdaj ena največjih trdnjav monarhističnega pokreta. Po zavzetju San Sebastiana je general Molasa izdal progias v katerem napoveduje, da bodo uporniki takoj prodirali dalje proti Madridu. Za enkrat so se Madrida izogibali, ker so si poprej hoteli zagurati podporo prebivalstva. Brez te podpore in brez zavarovanja hrbta bi bil pohod na Madrid nevaren in morda tudi brezuspešen. Sedaj pa so uporniki trdno prepričani, da bodo potem, ko bodo osvojili vso deželo, z lahkoto zavzeli Madrid in še preostale postojanke komunističnega režima.

Madrid, 22. julija. AA. Vlada je objavila po radiu, da so njene čete zavzele Toledo in pri tej priliki ujele velko število uporniških oficirjev. Vladne čete so zavzele tudi Alcazar, kjer so se uporniki močno upirali. Prav tako je tudi mesto Almeria prišlo v roke vladnih čet. To se je zgodilo takole: Križarka »Lefante« je odplula iz Tangerja, da bi se v Gibraltarju oremila z gorovom. Angleške pomorske oblasti pa so to odklonile. Ladija je zaradi tega krenila v Almerio, ki je bila v rokah upornikov. Prihod križarke je tako obrabril čete, ki so vladi zveste, da so s pomočjo obstreljevanja s strani križarke prisilile upornike po hudem boju k predaji. General Deliano je poslal proti Almeriji nove uporniške čete.

Po uradno potrjenih vesteh, so se uporniki v Sevilli končno predali.

Iz T leča poročila, da se odpor upornikov, ki so iz Teleda pobegnili v Alcazar, bliža kraju. Po vestih iz Ciudadreala na meji pokrajine Cordole je prišlo do bitke med uporniki in vladnimi četami. Pokrajinski guverner v Badajosu poroča, da se pehotni polk, ki se v tem mestu izredno dobro drži in da se na strani meščanske garde in dobrovoljcev bori proti upornikom.

Po vesteh iz Gibaltarja je v pokrajini, ki so zasedene od upornikov, zavladala strašna panika, kjer se vsak čas pričakuje bombardiranje teh pokrajin od strani vladnih vojnih ladij.

Kaj trde uporniki

Sevilla, 22. julija. AA. Tukajšnji radio objavlja poročilo, uporniškega poveljnika, ki pravi, da prodirajo uporniki proti Madridu. Poročilo pravi, da je začela av-

toriteta sedanje vlade tudi v Madridu naglo padati...

Proti Madridu prodira ena kolona iz Pampeluna, druga iz Cadiza. Vse kaže, da se uporniško gibanje v severnih krajih širi, na jugu pa je položaj ostal neupremenjen. Od 45 pokrajin jih je 10 več ali manj v rokah upornikov, in sicer Valladolid, Saragosa, Saragosa, Navara, Toledo, Murcia, Vitorna, Burgos, Segovia, Cordoba in Sevilla. Položaj v pokrajini med San Sebastianom in Kirunom je zelo resen. V samem San Sebastianu so bili cestni boji. Uporniška letala so metala letake, v katerih pozivajo prebivalce, naj se pridružio uporu. Iz Ponte Vedre širijo radijsko poročilo, da so uporniki razpršili tamošnjo milico, ki je bila sestavljena iz skrajnih levičarskih elementov. Prebivalci tega kraja so podprli upornike kot osvoboditelje.

Poveljstvo upornikov v Sevilli poroča po radiu, da so tri španske vojne ladje, ki stoje na strani vlade, bombardirale Cadiz. Obalske baterije so takoj odgovorile in prisilile ladje, da so se umaknile.

General Quipe del Lano je izdal danes po radijski postaji v Sevilli progias na špansko ljudstvo, v katerem pravi med drugim, da je oddelek upornikov na poti iz Seville v Madrid podel v zasedo in da bo zdaj on masševal svoje tovariša. General ostro kritizira informacije, ki jih razširja radijska postaja v Madridu. Za generalom je govoril po radiu napovedovalec, in dejal, da se uporniško gibanje v pokrajini Bagajosi širi. Na koncu je izjavil, da francoska kolonija v Sevilli ni v nobeni nevarnosti.

Bitka za Madrid se že bije?

Ogorčen spopad na gorovju severozapadno od Madrida

London, 22. julija. r. Vesti, ki prihajajo iz Španije, kažejo, da je še za nocoj ali najkasneje za jutri pričakovati odločilnega spopada med vladnimi četami in uporniki. Uporniki so se utrdili na črti Burgos—Valladolid, kjer so izkopali vrzote železniške proge stranske jarke in se dobro založili s topovi in municijo. Prva kolona upornikov je prodrla že do Segove, 60 km severozapadno od Madrida. Vlada razpolaga skupno z vojsko, ki šteje nad 160.000 mož, od tega tvorijo polovico redne vojaške čete, ostanek pa pomnoženi oddelki policije in delavski

milicijski bataljoni. Lizbona, 22. julija g. Na grebenu Sierre de Guadarama, približno 50 km severozapadno od Madrida, je v teku velika bitka med močnimi oddelki upornikov in vladnimi četami. Od izida te bitke je odvisna zasedba Madrida in s tem tudi vprašanje zmage ali poraza upornikov. Podrobnosti o poteku bitke še niso znane, vendar pa je vlada koncentrirala armado 150.000 mož, ki daleč presega moč upornikov in kateri se stalno pridružujejo novi oboroženi delavski bataljoni.

Uporniki so proglasili vojaško diktaturo

Na obeh straneh se poslužujejo najrazličnejših manevrov, da bi prepričali javnost o svoji nadmoči

London, 22. julija. w. Po zadnjih poročilih iz Španije se zdi, da je gotovo, da je severna Španija popolnoma v rokah uporniških čet, ki jim poveljuje general Molasa. V baskiških provincah trajajo borbe v okolici San Sebastiana dalje. Vsa poročila pa soglašajo v tem, da je tod zasedba oporiš vladnih čet po uporniških četah samo še vprašanje nekaj ur. Uporniki koncentrirajo svoja ojačenja v smeri proti važnemu pristaniškemu mestu Bilbao.

V drugem spopadu med uporniki in milico pri Carmonu je bilo približno 100 komunistov ubitih ali ranjenih. Po brezčistem sporočilu generala de Llane je bila v Sevilli v imenu generala Franca po vsej Španiji proglašena vojaška diktatura.

Mnogo bolj nejašen je položaj v južni Španiji. Vlada zagotavlja v svojih brezčestnih poročilih, da je vsa južna Španija že zavzeta od vladnih čet. Z druge strani pa javljajo iz Lizbone, da brezčestna postaja v Sevilli še vedno razširja obvestila uporniškega generala de Llane. Uporniki imajo še vedno v svojih rokah tudi Saragoso in okolico. Oddelke uporniških čet, ki je korakal iz Seville proti Cordobi, se je spopadel z rdečo milico. Pri tem je bilo 90 članov milice, od teh 18 komunistov, ubitih.

Grozote državljanske vojne

Paris, 22. julija. w. Po poročilu medriškega komunističnega lista »Mondo Obrero« so v vojašnici v Madridu, ki so jo zavzele vladne čete, našli 116 mrtvih oficirjev in 200 vojakov. Ta vest potrjuje, da so komunisti povzročili veliko krvoprelihte med uporniki in da so postrelili ujetnike.

Uporniki potopili tri vojne ladje

Lizbona, 22. julija. AA. Poveljstvo uporniških čet v Sevilli javlja, da so uporniška letala potopila pred Cadizom tri vojne ladje, ki so ostale na strani vlade.

Uporniški režim v južni Španiji

Gibraltar, 22. julija. r. Radijska postaja v Sevilli, ki je bila včeraj nekaj časa v posesti vladnih čet, je zopet prešla v roke upornikov. Danes je ves dan postivala vse monarhistične in fašistične kroge, naj se takoj oborožijo in ob 16. uri zberejo na določenih mestih. Uporniki so na ozemlju, ki so ga dosedaj zavzeli, rekvirirali vsa motorna vozila. Šoferje so prisilili, da se jim pokore. Večji del avtomobilov je bil poslan v Algeciras z nalogo, da tam natovorijo maroške čete in jih prepeljejo v notranjost Španije na pomoč upornikom.

obsodbo bodo kaznovani vsi, ki bi kakor koli bujskali zoper akcijo upornikov.

Povsod, kjer so uporniki gospodarji položaja, so levičarske delavske organizacije proglasile generalno stavko. Zaradi tega je preko radijske postaje v Sevilli uporniški general De Llane pozval vse delavce, naj se v teku treh ur vrnejo na delo. Obenem je objavil, da je za vse delavstvo uvedeno obsedno stanje in bodo vsi, ki se v določenem roku ne vrnejo na delo, po prekem sodu obsodeni na smrt. Razen tega je vrhovno poveljstvo upornikov pozvalo vse prebivalstvo, naj takoj izroči vso municijo in orožje pristojnim vojaškim poveljstvom. Civilistom je prepovedano po 8. uri zapuščiti hiše. S takojšnjo smrtno

Sevilska radijska postaja je danes ponovno objavila, da so uporniki ujeli generala Prada, ki ga imajo sedaj za talca. Če bi vladne čete obstreljevale Sevillo, ga bodo takoj ustrelili.

Gibraltar, 22. julija. r. Angleška vojna ladja »Schamrock« je poslala brezčestno poročilo, da so Malago sinoči zopet zavzele vladne čete. Begunci, ki prihajajo iz Malage, pripovedujejo o strašnem razdejnanju in o izredno krvavih borbah. Večji del mesta je v plamenih. V Gibraltar so priplesle vesti, da prodirajo uporniki dalje proti severu.

Tudi ženske v vojaški službi

Madrid, 22. julija. AA. (Havas) Med protovoljci, ki opravljajo stražniško in patrolno službo po prestolnici, so tudi mnoge ženske. Oborožene so z avtomatičnimi revolverji. Sumljivi pešci se morajo legitimirati. Prav tako pregledujejo straže avtomobile in kamione s prostovoljci.

Zveza med španijo in Marokom prekinjena

Vladi zveste vojne ladje so blokirale maroško obalo in s tem onemogočile stike z uporniki v španiji

Madrid, 22. julija. AA. Notranje ministvo je izdalo poročilo, v katerem pravi, da so ostale zveste madridski vladi, so danes popoldne iz Tangerja prispеле v Gibraltar, da natovorijo premož v drugo gorivo. Tukajšnje pristaniške oblasti pa jim niso dale dovoljenja za to. Kakor se doznava, nameravajo te vojne ladje danes popoldne priti v obkroženem pristaniškem mestu Algeciras, ki je v rokah upornikov.

Gibraltar, 22. julija. g. Španske vojne ladje »Libertad«, »Jaime I« in »Cervantes«, ki so ostale zveste madridski vladi, so danes popoldne iz Tangerja prispеле v Gibraltar, da natovorijo premož v drugo gorivo. Tukajšnje pristaniške oblasti pa jim niso dale dovoljenja za to. Kakor se doznava, nameravajo te vojne ladje danes popoldne priti v obkroženem pristaniškem mestu Algeciras, ki je v rokah upornikov.

Rabat, 22. julija. AA. Iz Casablance poročajo, da se pred vrati mednarodne zone v Tangerju nahaja pehotna divizija španske tujske legije.

Tanger, 22. julija. g. V Ceuti vlada panika. V tukajšnjih inozemskih krogih obstoji bojazen, da bodo uporniki izvedli udar proti mednarodni koncesiji v Ceuti, da bi s tem odvzeli brodovju, ki je ostalo zvesto upornikom, oporišče. Kontrolna komisija v Tangerju je imela danes v italijanskem poslanstvu sejo ter odredila potrebne varnostne odredbe.

Mornarica v rokah komunistov?

Gibraltar, 22. julija. r. Pred Algecirasom, ki je v rokah upornikov, se je zbralo več španskih vojnih ladij, ki so zagrozele, da bodo mesto bombardirale, če se uporniki lakoj ne umaknejo. Civilno prebivalstvo je bilo pozvano, naj nemudoma zapusti mesto, da ne bi obstrlejevanje zahtevalo nedežnih žrtev. Večji del španske vojnice mornarice je zbran ob maroški

obali in čaka samo še na prihod velike križarke »Jaime I«, ki je že na potu. Čim bo zbrana vsa mornarica, se bo pričelo obstrlejevanje uporniških postojank v španskem Maroku, v kolikor so v območju ladijskih topov. Oficirje, ki so kazali simpatije za upornike, so mornarici enostavno pobili in pomelali v morje. Uporniki so razglasili, da je španska mornarica v rokah komunistov.

Dvajset angleških vojnih ladij v španskih vodah

London, 22. julija. g. Angleška admiralityeta sporoča, da je pripravljenih več vojnih ladij, ki krenejo v svrhu zaščite angleških državljanov v španske vode. Približno 20 edinic je deloma že na potu. Oklopna križarica »London« bo nočujo prispela v Barcelono. Za jutri pričakujejo v Barceloni angleško podmornico in tri torpedne rušilce. Torpedne rušilce so dobili nalog, naj odplujejo v Valencia, Almeria in Alicante. V Gibraltar se je davi vrnil rušilec »Shamrock« z angleškimi, ameriškimi in francoskimi državljani, ki jih je prevzel v Malaji.

Cherbourg, 22. julija. AA. Poveljniki ameriške pomorske divizije admiral Wilson Brown, ki se nahaja v Cherbourškem pristanišču je dobil nalog, naj pošlje v španske vode križarko »Oklabomo«, da bo tamkaj zaščitila ameriške interese. Križarka odplove v Španijo 24. t. m.

Sloviti Alcazar v nevarnosti

Madrid, 22. julija. g. Vlada objavlja dnevske popoldne komunikacije, ki zatrjuje, da so samo še Saragossa, Valencia in Sevilla v rokah upornikov. Proti Seville korakajo močni vladni oddelki. V Segobi so se uporniki utaborili v zgodovinski palači Alcazar. Vlada noče tega znamenitega poslopja uničiti s topovi, zaradi česar je pozvala upornike, naj se udajo. Ultimatum vlade upornikom poteče nočjo. Ako se uporniki ne bi udali, bodo vladne čete pričele z obstrlejevanjem palače.

Revolucionarni vodja o vzrokoh upora

London, 22. julija. r. Reuterjev urad prinaša poročilo svojega dopisnika v Ceuti, kateremu je vodja upora v Maroku izjavil: Načrt, ki smo ga sestavili, se bo izvršil z matematično natančnostjo. Posamezni kraji v španiji so v naših rokah in smo se tam že tako utrdili, da bomo sedaj tudi ostale komunistične centre lahko zavzeli in uničili. Naš pokret je prišel v zadnjem trenutku, kajti razmere so pokazale, da so komunisti razvijali

živahno propagando ne samo med delavstvom, marveč tudi med vojakom in mornarji. Zato je bilo potrebno, da hitro in naglo nastopimo. Vsa civilizacija zapadne Evrope bi bila skrajno ogrožena, če bi došli komunisti v španiji v roke vso oblast. Morala maroških čet je odlična in značilno je, kako radevoljno so tudi domačinske čete stopile pod poveljstvo Evrope, da ščitijo interese vsega španskega naroda.

Amnestija v Avstriji

Objavljena bo v petek, na obletnico Dollfussove smrti in bo zelo obsežna - Deležni je bodo tudi marksisti

Dunaj, 22. julija. r. Kakor se doznava v poučenih krogih, bo imel zvezni kancelar dr. Schuschnigg 24. julija, torej na obletnico smrti pokojnega dr. Dollfusa, zvečer po radiju govor, v katerem bo objavil politično amnestijo v smislu avstrijskemenskega sporazuma. Amnestija bo zelo obsežna in se ne bo nanašala samo na narodne socialiste, marveč tudi na socialne demokrate in komuniste, ki so zaprti zaradi političnih deliktov. Vsi narodni socialisti, ki so bili od julija 1934 dalje obsojeni na ječo do 10 let, skupno okrog 4.500 oseb, bodo popolnoma pomiloščeni. Amnestija se bo nanašala tudi na vse one, ki so še v preiskavi in glede ka-

terih sodba do 25. julija še ni postala pravomočna. Tudi teh je izredno veliko. Deželna in okrožna sodišča so dobila že pred 10 dnevi nalog, da pošljejo sezname teh ljudi in da one, ki so še v preiskavi, takoj izpuste. V glavnem bodo pomiloščeni v treh skupinah, in sicer oni, ki so že obsojeni in so kazni že nastopili, nadalje oni, ki so že obsojeni a še kazni niso nastopili, in končno oni, ki so še v preiskavi. Vsi kazenski procesi, ki še niso končani so že ustavljeni. Amnestija bo obsegala tudi one, ki so bili obsojeni od vojaških sodišč zaradi veleizdaje. Amnestirani bodo tudi vsi narodni socialistični voditelji, ki so zaprti.

Nemčija in londonska konferenca

Berlin, 22. julija. r. Spričo sestanka francoskih, angleških in belgijskih državnikov v Londonu je nemški tisk zelo rezerviran. Nemški listi polagajo največjo važnost na stališče, ki ga glede lokarnskega problema zavzema Anglija, in izražajo upanje, da Anglija ne bo sledila pozivom Francije in Belgije ter s tem izključila vsako možnost sodelovanja z Nemčijo, z

velikim zadovoljstvom pozdravljajo nemški listi izjavo Edena, da bo angleško zunanje ministertvo o londonskih razgovorih sproti obveščalo nemško vlado. »Berliner Tageblatt« naglašja, da bo Nemčija še nadalje zavzemale stališče čaka inja in da ni pričakovati, da bi Nemčija v doglednem času odgovorila na angleška vprašanja.

Tragedija v švicarskih planinah

Bern, 22. julija. v. Stirje turisti, in sicer dva Nemca in dva Avstrijca, so hoteli v soboto preplezati severno steno gore Eiger. Do torke se niso vrnili. Ker pa je obstajala velika nevarnost plazov, rešilne ekspedije niso mogle stopiti v akcijo. Danes je skušala ekspedija približati se turistom ter je mogla samo ugotoviti, da živijo samo še eden od njih. Po velikih naporih je rešilni ekspediji uspelo vreči še živemu turistu vrv, da bi se spustil do ekspedije. Pet metrov prej preden je prispel do ekspedije, pa so turistu po možnosti ter je umrl. Ekspedija je ugotovila, da se je eden od turistov na vrvi zadavil, drugi se je zrušil v globino, tretji je zmrznil, četrty je pa tik pred svojo rešitvijo umrl. Turisti so bili 4 noči na steni Eigerja.

Podaljšanje trgovinske pogodbe s Turčijo

Beograd, 22. julija. o. Po vesteh iz Ankare je turška vlada pristala na predlog jugoslovenske vlade, da se podaljša za tri mesece trgovinska pogodba med obema državama, ki jo je turška vlada pred kratkim odpovedala. Pogodba to veljala še od 20. julija do 20. oktobra. Pogajanja za sklenitev nove pogodbe se bodo pričela koncem poletja v Beogradu.

Železniška naročila v Nemčiji

Beograd, 22. julija. p. V generalni direkciji državnih železnic sestavljajo končni seznam materiala, ki se ima za državne železnice naročiti v Nemčiji. Država namerava v Nemčiji nakupiti blaga za okrog 400 milijonov dinarjev. V najkrajšem času se bodo v Beogradu vršile licitacije za te dobave. Klicitacijam bodo pripuščeni samo zastopniki nemških podjetij.

Iz zdravniške službe

Beograd, 22. julija. p. K državnih bolnic za duševne bolezni v Novem Celju je bil premeščen za sekundarnega zdravnika dr. Boris Kristof, doslej v splošni državni bolnici v Ljubljani. Za sekundarnega zdravnika državne bolnice v Ljubljani je bil imenovan bivši zdravnik iste bolnice dr. Venčeslav Anko. Dosedanji uradniški pripravnik v državni bolnici za ženske bolezni v Ljubljani dr. Bogumil Rož je napredoval za sekundarnega zdravnika.

Letalske nesreče

Praga, 22. julija. AA. Nemško letalstvo leta, ki vozi na progi Berlin - Dunaj - Praga, je zadelo v goratih krajih na severnem Češkem v steno. Vzrok nesreče je pokvata motorja. Dva pilota sta se ubila. Praga, 22. julija. AA. (CTK). Na letališču Kbel se je ponesrečilo vojaško letalo. Letalec se je ubil.

Beleške

Iz sreskega odbora JNS za mesto Ljubljano

Pretekli potek je bila širša seja sreskega odbora JNS za mesto Ljubljano. Seje se je udeležilo preko 60 odbornikov. Predsedujoči dr. Pavel Pestotnik je prečital zahvalno brzojavko predsednika JNS g. Petra Zivkovića, ki poziva vse pristaje strani na intenzivno delo za uresničenje strankinih ciljev. Nato je podal poslovoedeči predsednik banovinskega odbora JNS, dr. Otmar Pirkmayer obširen in temeljit gošpodarski »arat« s posebnim opozorjem na prilike in darsko strukturo dravske banovine.

Zivahna debata, ki se je udeležilo več znanih gospodarstvenikov, je pokazala, da je strankin gospodarski in socialni program osnova in težišče tudi za politično delo. Radi obširnosti in važnosti predloženih problemov je bilo sklenjeno, da se debata nadaljuje še na prihodnji seji. Po končani debati bo celotni referat s posebno resolucijo stavljen na razpolago vsem krajevnim organizacijam JNS v Sloveniji.

„Po volji naroda in milosti božji“

»Hrvatski dnevnik«, ki se ponaša s tem, da je osebno glasilo predsednika dr. Vladka Mačka objavlja ob zaključku proslav rojstnega dne predsednika bivše HSS uvodnik »Človek, ki ve, kaj hoče«. V članku govori o značaju za hrvatske vsenarodno proslave, kateri se je pridružil tudi katoliška cerkev, saj so brali posebne molitve za dolgo življenje predsednika in nedeljo ali ponedeljek skoraj po vseh katoliških cerkvah na Hrvatskem.

V Kupincu, kjer se dr. Maček mudni na počitnicah, je bila zjutraj maša za dr. Mačka in njegovo rodbino, ob 10. pa slovesno opravilo za ljudstvo tudi v molitvah za g. predsednika. Pri tem so prešli cerkveni organi celo preko tega, da se je dr. Maček nedavno nekerkveno poročil.

V svojem omenjenem uvodniku prihaja »Hrvatski dnevnik« do zanimivih zaključkov o politični pomembnosti dr. Mačka, o katerem pravi, da je »postal nepričakovano sekularna osebnost v življenju hrvatskega naroda, ki mu je v nedeljo klicalo kozana vse, kar čuti hrvatsko«. Dr. Maček je kljub svoji enostavnosti najbolj paradoksan osebnost v našem zgodovinskem razvoju, ki dosega z neznatnimi sredstvi največje efekte. Postal je danes simbol nacije.

Dalje izvaja list, da se je osebnost dr. Mačka najbolj pokazala pri obravnavanju hrvatskega vprašanja. »Hrvatski narod je brez strahu spremljal vso razpravo o načinu in proceduri za reševanje hrvatskega vprašanja, ker se je zavedal, da se ne more prevariti v osebi dr. Mačka. Zaradi tega se nismo pravi nič začudili, ko smo čitali, da ni dr. Maček pravi nič popustil od svojega stališča, ki je plod načelnosti. Dr. Maček torej zelo dobro ve, kaj hoče. In baš zato vztraja uporno pri svojem stališču. Hoče samo to, kar hoče vse hrvatski narod. V tem leži vsa njegova strahovita moč. Dr. Maček vrši danes po volji naroda misijo, ki mu je namenjena po milosti božji.«

Sovjetska vojska in komunistična stranka

Brsnje »Lidové noviny« prinašajo zanimiva poročila o »največji vojski sveta«, to je o ruski armadi. Opazovalec zatrjuje, da je oficirski zbor v ruski vojski v glavnem že docela depolitiziran. Oficirji se za notranjo politiko ne zanimajo mnogo. Navdušeni boljševiki so le še podoficirji, pri katerih pa mnogo vpliva okoliščina, da imajo kot deklarirani boljševiki razne prepričave, ki bi jih sicer ne imeli. Oficirji pa se po večini za komunistično stranko ne navdušujejo. Nejevoljni so zlasti tisti, ker ima vsak višji poveljniki ob svoji strani političnega komisarja, ki ga stalno nadzoruje in stranki poroča o njegovem delu. Svoji čas so ti komisarji mešali tudi direktno v vojaške stvari, česar pa danes ni več. Oficirski zbor nikakor ni brezpogojno na strani vlade. On gre za svojimi generali, za Vorosilovom, Budjenom, Tuhačevskim. Predvsem pa za Vorosilovom. Ni pretirano reči, da bi se v slučaju vojne lahko razvila iz tega vojaška diktatura, zlasti ker je Vorosilov tudi pri ljudstvu silno priljubljen. Sovjetska vojska se vzgaja danes v krepkem ruskem nacionalnem duhu. Med moštvom in v častiskem zboru se bolj in bolj uveljavlja tudi zavesništvo. »Nismo sovražniki nobenega naroda na svetu, toda smo Slovani in nihče nam ne more braniti, da bi Slovnanov ne imeli rajši, kakor katerikoli drugi narod.« To se vedno na novo sliši v raznih variantah. Značilno v tej zvezi je tudi to, da sovjetski listi skoro nikdar ne napadajo Jugoslavije, čeprav med obema državama ni normalnih diplomatskih odnosov. Rуска armada ima pet maršalov: Vorosilov, Budjenij, Tuhačevski, Blither in Jegorov. Maršal Vorosilov, tipičen Rus, je najbolj popularen človek v Rusiji, popularnejši kakor sam Stalin. Maršal Tuhačevski je načelnik generalnega štaba in baje moč bodočnosti, maršal Blither pa je vrhovni poveljniki ruske vojske na vzhodu, ki je baje še bolje organizirana in disciplinirana, nego zapadna ruska vojska.

Netočna vest

Pretekli teden je objavil zagrebški »Obzornik« vest iz Ljubljane, da je dosežen sporazum med slovenskimi mačkovci o ustanoovitvi skupnega konzorcija pod vodstvom dr. Vekoslava Kukoveca za izdajanje lista »Slovenska zemlja«. Po »Obzornikov« informacijah sta vsiljena v novi konzorcij med drugimi tudi predsednika slovenskih socialistov, bivši poslanec Petecan in Maričič in odvetnik dr. Jelenc iz Ljubljane. »Delavska politika« sedaj te informacije energično demantira in pravi o njih, da so brez vsake podlage in imajo le namen begati javnost.

Poslanec dr. Uroš Stajčič umrl

Beograd, 22. julija. o. Danes popoldne je nenadoma preminul narodni poslanec dr. Uroš Stajčič, ki je bil član zemljoradniške skupine Voje Lažića. Pokojnik dr. Stajčič je bil dolgo let narodni poslanec. Prvič je bil izvoljen leta 1920 v ustavodajno skupščino. Dolga leta je bil ugledni član pravnega odbora glavne zveze srbskih zemljoradniških združenj.

Beograjski proces pred zaključkom

Včeraj so se razvrstili vsi branilci - Glavni zagovor je imel posl. dr. Baričević

Beograd, 22. julija. p. Na današnji razpravi proti Arnautoviću in tovarišem se je nadaljevali pledojeji zagovornikov. Dopolodne so govorili odvetniki Vladimir Simić, ki zagovarja posl. Dragišo Stojadinovića, Toma Milosavljevića, ki brani posl. Dragišo Mijlovanovića, Zaninovića, ki brani posl. Mirka Uroševića in dr. Mladen Zujović, ki zastopa poslanca Nenadovića. Zvečer sta govorila še dr. Janko Baričević kot zagovornik Vasilija Trbića in Vladimir Zakić dr. Vukanovića. Vsi zagovorniki so na podlagi izpovedi prišli in tudi na podlagi same obtožnice dokozo-

vaj nedežnost svojih klijentov ter predlagali njihovo oprostitve. Dokazovali so, da obtoženi poslanci niso krivi niti tega, kar jim očita obtožnica.

Razprava se je nadaljevala zvečer ob 18. Zagovornik dr. Vukanovića, odvetnik Vladimir Zakić, je govoril je na kratko, češ da je nekrivda njegovega klienta tako dokazana, da ni treba o tem še obširno govoriti. Vse ostali del večerne razprave je izpolnil zadnji branlec posl. dr. Janko Baričević, ki zagovarja obtoženega poslanca Vasilija Trbića in ki je govoril ved ur.

„Domoljub“ o nacionalizmu

V »Domoljub« se je zopet enkrat oglašil znani njegov ideolog iz starih dobrih časov. Svoja globoka razmišljanja je posvetil sedaj nacionalizmu, predvsem jugoslovenskemu, ki mu je izvor vseh nesreč in nalog slovenskega ljudstva. »Ce pri tem Slovenija propada, to nič ne deno, samo da bo jugoslovenska nacija cvelela!« »Nacija« jim je sveta, jim je bog, kateremu se mora vse žrtvovati. Kakor so nekdanj maliku Molohu metali v žrela lastne otroke, tako se sme in mora nacija žrtvovati blagoštanje in obstanek našega ljudstva. Da, nacija prava kanacija! Nacionalizem je kriva vera, malič našega časa, prava nesreča slovesstva, kriva vsega razdora med narodi. Ne italijansko in nemško ljudstvo, ampak le italijanski in nemški nacionalizem sta zapisala koroke in primorske Slovene smrti. Kakršna pa je italijanski in nemški nacionalizem, tak je tudi jugoslovenski. Kaj je treba tak nacionalizem uganjati? Bo-

dite dobri Slovenci pod streho Jugoslavije, a Hrvti in Srbi v miru in prijaznosti, pa smo dosti nacionalni! Kaj hočete še več! Da bi drugi na naš račun pilji? Za tako bratstvo se lepo zahvalimo! In tak nacionalizem odklanjamo! Tak jugoslovenski nacionalizem je izdajstvo slovenstva in naša poguba! Vse je prav! Naj le bo tako! Naj le teče slovensko maslo. Naj si dolj belijo žgance in mažejo kruh s putrom; mi Slovenci smo lahko zadovoljni z nezabeljnim krompirjem, samo da bomo - enoc.

Po takem pisanju pravimo tudi mi: »Kaj hočete še več!« Priporočali bi samo glavnemu glasilu JRZ »Samoupravci«, ki sicer ponatise vsak napadič proti jugoslovenskim nacionalistom iz listov svojih slovenskih somišljenikov, da ponatise tudi ta razmišljanja slovenskega podežleškega glasila JRZ. Za razčiščenje pojmov bo zelo koristno, če tudi »Samoupravci« pove svoje mnenje o stvari.

„Samouprava“ o srbijski opoziciji

Glavno glasilo JRZ »Samouprava« je pričela zadnje čase malo ostreje pisati o srbijskem delu združene opozicije, ki mu je sicer zelo prizanašala, čeprav ne tako zelo kakor zagrebškemu križu. To spremembo je očitno pripisati bližajočim se občinskim volitvam. V zadnji številki piše list, da se deli danes združena opozicija na tri skupine: na pokret dr. Mačka, na bivše samostojne demokrate na Hrvatskem in končno v Srbiji na demokrate okoli Ljube Davidovića in zemljoradnike z dr. Joco Jovanovićem. Ta tretja skupina se imenuje »srbijski del izvenparlamentarne opozicije«, ima pa dve podružnici in sicer vojvodinsko separatistično krijo dr. Duder Boškovića in marksiste okoli dr. Dragoljuba Jovanovića. Ljuba Davidovič je v javnem sporu s skupino dr. Dragoljuba Jovanovića, dočim se v tem sporu oficelni voditelj

zemljoradnikov dr. Joca Jovanović ne meže sprijati niti za enega, niti za drugega. Dragoljub Jovanović operira precej samostojno, na volitve pa ne morejo brez njega. Temu izvenparlamentarnemu delu srbijske združene opozicije so se pred meseci priključili prijatelji gospoda Ace Stanojevića. Ta skupina je zopet razdeljena na dve grupi: na izvenparlamentarne in na parlamentarne, ki jih vodi bivši minister Mirko Komlenović. Ta družba šteje kakih deset poslancev, ki redno obiskujejo narodno skupščino, posebno okoli prvga v mesecu. Na ta način je sestavljena združena srbijska opozicija iz osmih skupin, ki ntmajo nobenega skupnega programa. Pokret dr. Mačka stoji ob strani. Dr. Maček jih samo včasih malo opogumi s kakim razgovorom, da ne klonejo in ostanejo skupaj.

Za Janšo in Mikšičem še ni sledu

Kamnik, 22. julija. Reševalna ekspedija Slovenskega planinskega društva, ki je odšla v Kamniške planje iskat pogrešana turista Janšo in Mikšiča, je poslala drevi svoje prvo poročilo. Članj ekspedijeje zmanj planinski vodnik, bartje Erjavski so pregledali ves obširni teren med Grintovcem, Minarskim sedlom in Gamzovim skrajem. Med preiskovanjem terena jih je dohitela huda nevihta. Kljub najbolj vestnemu iskanju niso mogli do sedaj odkriti še nobenega sledu za pogrešanima turistoma. Brezuspšno je bilo tudi iskanje okoli Dolških škribin in Kočne. Doslej so našli pod vrhom Grintovca samo nek klobuk brez traka. Za nadaljnjo preiskavo bi bilo potrebno ugotoviti, da li ni pripadal klobuk kateremu izmed pogrešane dvojice. Klobuk je žametast, drap barve in na robu zašit.

V teku današnjega popoldneva je pregledala ekspedija vse knjige po kočah in skrjujcah na Skuti, Turski gori, Rinki in Branji. Nikjer pa ni našla nobene beleške, da sta se mudila na njih Janša in Mikšič. Odrava se pomika proti Okrešlju ter je že prešla ves teren med Grintovcem in Okrešljem. Jutri bodo preiskala tudi ozemlje južno od Okrešlja proti Konju.

Izbirna plavalna tekma za Berlin

Ljubljana, 22. julija. Danes ob 20.30 se je ob rekordnem številu gledalcev, bilo jih je nad 2000, vršila izbirna plavalna tekma za jugoslovensko reprezentanco, ki nas bo zastopala v Berlinu. Prisotni so bili z izjemo Senjanovića in Marovića (oba Jadran), ki sta službeno zadržana in ne moreta na olimpiado, vsi najboljši plavači Jugoslavije. Kot vnesne točke se je vršilo nekaj tekmovalni juniorskih plavačev. Doseženi rezultati so bili zelo dobri, večinoma novi jugoslovenski rekordi, in to kljub temu, da so bili plavači precej utrujeni od napornega treninga in so nekateri tudi pavalali po več točkah zaporedoma. Rezultati so bili:

200 m prosto, izbirno za stafeto 4x200 m: 1. Wilfan (Ilirija) 2:21, nov jugoslovenski rekord, za tri sekunde boljši od doedanjega, 2. Defilipis (ZPK) 2:27, 3. Gazzari (Jadran) 2:31, 4. Cerer (Ilirija) 2:31,6. Ti štirje pojelejo v Berlin. 5. Petrone (Jadran), 6. Mihalek (Ilirija), 7. Ciganovič (Jug), 8. Votrubec (Buzk).

100 m prsno dame: 1. in 2. Binder in Fine (obe Ilirija) mrtvi tek 1:41,8. Zelo dober čas, 3. Jerl (I) 1:45,9, 4. Zalelet (I) 1:51,8, 5. Deržaj (I).

50 m prosti juniorji: 1. Skarpa 31, 2. Pestevec, 31,6, 3. Banko 31,7, 4. Brunes, 5. Verlič.

Turnir v Podjebrih

Podjebri, 22. julija. h. V današnjem kolu je Aljebin porazil Tretyala, Steiner pa Thomasa. Remis sta bili partiji Zimmer-Pelikan in Flohr-Foltys. Ostale igre so bile prekinjene.

Iz železniške službe

Beograd, 22. julija. p. Dosedanji višji kontrolor dr. Matej Čampa je bil imenovan za poverjenika pri direkciji državnih železnic v Ljubljani.

Premeščeni so bili po službeni potrebi oficiali Anton Svetič iz Ljubljane v Zagreb, Andrej Puc z Rakeca v Kotoribo, Anton Gajšek z glavnega kolodvora v Ljubljani ka prometno-komercialnemu oddelku železniške direkcije v Ljubljani, prometnik Zdravko Škof z glavnega kolodvora ka običnemu oddelku železniške direkcije v Ljubljani, Karel Navržnik z Zidanege mosta v Rajhenburg, Ivan Cof iz Maribora v Kotoribo, Jakob Segula iz Ljubljane v Grobelno, Ciril Adam iz Novega mesta v Črnobeli, Viktor Peklje iz Ljubljane v Hrastnik in blagajničarka Marija Pih z glavnega kolodvora ka prometno-komercialnemu oddelku železniške direkcije v Ljubljani. Po lastni prošnji so premeščeni vlakovodja Jože Ostrež iz Rogatca v Celje ter pomožni prometnika Jožef Nečemer iz Škofje Loke v Rogatec in Alojzij Šabec iz Savskega Marofa v Videm-Krško.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska poročilo: V sredini države in v severnih krajih prevladuje oblačno vreme, v ostalih predelih je vedro. V zadnjih 24 urah je deževalo v dravski, savski, dunavski in drinski banovini. Temperatura je padla po vsej državi. Minimalna temperatura je bila v Mrlih vodčah 12 stopinj, maksimalna v Mostarju 37 stopinj. Zemunska vremenska napoved za danes: Večinoma oblačno, ponekod plohe. Ohlaja bo trajala dalje. Sonce izide ob 4.13 in zaide ob 19.14. Zagrebška vremenska napoved za danes: Pretežno oblačno, nekoliko nestalno vreme, ponekod lokalne nevihte. Zmerno toplo. Dunajska vremenska napoved za četrtek: Menjajoče se oblačno, nekoliko toplje.

Naši kraji in ljudje

Izseljenci se vračajo

Kriza jih pošilja iz Nemčije, Holandije in Francije — Tragična usoda Jožeta Krnca iz Loškega potoka

Ljubljana, 22. julija.

Narod, ki je v tolikšni meri navezan na izseljevanje svojega življa kakor naš, je v času gospodarske krize dvakrat težko prizadet. Poleg brezposelnosti in bede, ki sta zajeli široko množico prebivalstva v domovini, so postali žrtve gospodarske stiske tudi številni njegovi sinovi, ki so si bili v dobri prosperiteti poiskali kruha v bogatejši tujini, in danes jim ne kaže nič drugega, kakor da se praznih rok ali morda s kakšnimi skromnimi prihranki vrnejo v domače kraje, če ne marajo od vsega hudega propasti na tuji grudi. Čeprav oficijelne statistike od časa do časa navajajo, da se gospodarsko stanje Evrope in ostalega sveta polagoma izboljšuje, govore številke naših izseljencev, ki se vračajo v domovino, prav o nasprotnem. Izseljenski urad v Ljubljani ve poročati, da sprejema domovina četrtletje za četrtletjem na stotine in stotine repatriiranov, ki jih je iz vrlega tujina, potem ko so ji za njen prospeh in blagostanje dali iz sebe najboljšo svoje moči.

Najznačilnejši primer države, ki je svoj čas v velikem obsegu nudile našim ljudem dobre prilike za delo, a jih danes drugače za drugim pošilja nazaj, je brez dvoma Holandija, kjer je bilo še nedavno zaposlenih okrog 3000 slovenskih rudarjev, a je njih število do danes padlo že na piščo desetino. Po holandskih rudarskih revirjih so včasih cvetela slovenska prosvetna in stanovska društva, danes pa štejejo v celoti komaj še 125 organiziranih članov. Če sodimo po seznamu društev sv. Barbare, je največja slovenska kolonija na Holandskem še danes Herleheide, kjer je ostalo 28 organiziranih slovenskih rudarjev, nato pa slede Brunsum (25), Hoensbroek (20), Luttede (18), Chevremont, Eyeshoven (po 12) in Spekholzerheide (10). Kakor iz Holandije, se v najnovejšem času v večjem številu vračajo tudi naši delavci iz Nemčije, a od tam ne prihajajo v toliki meri zavoljo tega, ker bi jih bila izrnila brezposelnost, temveč ker se s kakšno lahko besedo pogotokrat pregrešijo zoper vladajoči režim. Tako je bil pred kratkim odpravljen iz Nemčije neki brodar z Rena zaradi ene same opazke, da ho v Nemčiji že še drugače. Ko je prišel domov, je svoje znanec sicer zagotavljal, da ta njegova izjava v celoti ustreza dejanskemu stanju, a za nekaj časa je zaradi same te nedolžne besede vendarle ostal brez dela.

V precejšnjem številu zapuščajo naši ljudje tudi Francijo, s katero naša država na žalost še zmerom nima urejenih izseljenskih odnosov. Naša vlada je sicer že pred kakšnimi petimi leti izdelala pogodbo, ki pa je vse do danes ostala na papirju, ker ji v Parizu ni bilo mogoče izposlovati ratifikacije. Morda bo Blumova vlada, v kateri so zastopane predvsem delavske stranke, imela nekaj več razumevanja za osnovne življenjske interese jugoslovenskega delavstva v Franciji ter bo dogovor podpisala in pričela izvajati. Značilno je pa vendarle dejstvo, da tudi pod novo vlado odkot jugoslovenskega delavstva iz Francije ni pojenjal, kar pač zgovorno pričča, da so se politične razmere v Franciji sicer spremenile, da pa se gospodarsko stanje še ni izboljšalo. Zaradi česar mnoga podjetja še zmerom odpuščajo delavstvo. Pri tem so kajpak v prvi vrsti prizadete inozemske delovne moči. Najbolj dobro se še v dobri gospodarski krizi obnesejo v Franciji naši gozdni delavci, ki se rekrutirajo po največ iz loškega in šabranskega okraja, kjer so naši najboljši »plankačarji« (tesači) doma. Med Francozi očitno primanjkuje takšnih specialnih lesnih delavcev, pa dajo pri seljenjem dobro zaslužiti.

V zvezi s vsem tem pa naj opozorimo še na tragičen primer mladega, komaj 30 let starega gozdnega delavca Jožeta Krnca iz Malega loga v Loškem potoku, ki je pred dobrim letom odhajal iz Francije z lepo vsoto prihrankov proti domu, a je na poti izgubil brez sledu. Zgodba Jožeta Krnca prav gotovo ni edina med tragedijami, ki so jih deležni slovenski izseljenci v tujini, a je prav gotovo ena najbolj žalostnih in strahotnih. Jože Krnc, ki je bil vzgled-

den kmečki fant in najboljši delavec, se je bil kot tesač pred kakšnimi šestimi leti odpravil v Francijo in je ostal tam pet let. Trdo je delal ves čas in si pritrigoval od ust, da bi se s čim večjo vsotico nazadnje vrnil domov in podprl očetovo domačijo. Dne 15. aprila lanskega leta je na postaji Les Islettes blizu Metz vstopil na vlak, da bi se preko Strassbourga in Nemčije odpravil v domovino. Ko je malo poprej imel opravka na jugoslovenskem konzulatu v Metz, je konzul opazil, da ima fant veliko vsoto denarja pri sebi. Opomnil ga je da takšne reči ni dobro jemati na tako dolgo potovanje s seboj, in mu je svetoval, naj denar raje pošlje preko konzulata in kakšne banke svojem očetu. Mlademu Krncu pa je ta nasvet šel samo deloma do srca, zakaj od velike vsote, ki jo je nosil s seboj, je izlučal samo 1500 frankov in jih izročil konzulu, medtem ko je z vsem drugim odšel na kolodvor. Kakor so kasneje ugotovile poizvedbe, je pridržal še kakšnih 4000 frankov, s seboj pa je imel tudi večjo količino razmeroma dragocenih daril, ki so mu jih naložili nekateri rojaki, da jih poneso njihovim svojcem v domovino.

Vse do vlaka ga je spremljal še eden njegovih ožjih tovarišev, prav tako rojak iz Loškega potoka. Vpričo njega si je Jože Krnc kupil vozni listek do meje in stopil v vagon. Od tistega trenutka dalje pa ni po njem ne duha ne sluha. Domači, ki so se veselili Jožetovega prihoda, so nekoga dne prejeli po eni izmed jugoslovenskih bank 4470 Din — onih 1500 frankov v naši valuti, ki jih je bil oddal na konzulatu. A ko fanta le ni bilo od nikoder, se je oče odpravil na izseljenski urad in zaprosil, naj povprašajo, kako je z njim. Naš izseljenski urad je preko vseh nadrejenih instanc uvelodeval obširne poizvedbe, ki pa so vse do danes ostale brez slehernega rezultata. Nič drugega ni znanega o Jožetu Krncu, kakor da je takrat vstopil v vlak, potem pa kakor da se je v zemljo vdrl. Niti francoske niti švicarske niti nemške ali avstrijske oblasti ne vedo ničesar o njem. Naš izseljenski urad se s takšnim uspehom seveda ni mogel zadovoljiti in je ponovno urgiral na vse strani, naj poizvedbe obnovi s skrbnejšo pozornostjo. Vse daje slutiti, da je Jože Krnc nekje na poti postal žrtev roparskega napada — saj je znano, kako protodušni so naši ljudje in kako slabo znajo prikriti, če jih je usoda napravila bogate. In Jože Krnc je iz Francije nosil celo lepo premoženje s seboj. Naj bi bile tudi te-le vrstice ponoven poziv vsem našim ljudem v tujini, ki bi kakorkoli vedeli navedenemu kakšno sled za Jožetom Krncem, naj o tem poročajo izseljenskemu uradu v Ljubljani, da pomagajo njegove svoje rešiti obupne negotovosti.

Naši Amerikanci doma

Ljubljana, 22. julija.

Z jutrnjim jesijskim brzovlakom je priptovala nova skupina slovenskih rojakov iz Amerike, ki so se namenili, da letošnje počitnice prebijejo v svoji domovini. Na glavnem kolodvoru se je zbrala množica sorodnikov, prijateljev in starih Amerikancev, ki so se jim pridružili še izseljenski komisar ravnatelj Fink kot zastopnik banke uprave, tajnik Kravos za Narodni izseljenski odbor, dopisnik newyorškega »Glas naroda«, Rems in pa newyorški zastopnik preokceanjskih družb Leon Zakrajšek, ki je bil s prvo skupino rojakov že pred mesecem prisel v Ljubljano. Oficijelna sprejema na kolodvoru ni bilo, a ko je bruce privozil, ni bilo toplega, iskrenega pozdravljanja med našimi gosti, ki jih je pripeljal zastopnik Kollander iz Newyorka, in pa njihovi znanci, ki so jih pričakovali, ne konca ne kraja. Mnogi, ki so prihili k sprejemu, so odhajali tudi praznih rok — njihovi sorodniki od onstran velike luže se niso mogli udeležiti izleta v stari kraj, zakaj tudi v Ameriki še zmerom gospodari kriza.

Vendar pa so se ameriški gostje in njihovi prijatelji prav vedre volje odpravili s kolodvora na teraso Mikličevega hotela, kjer jim je ljubljansko zastopstvo Francoske linije, v okrilju katere so se naši Amerikanci z največjim svetovnim prekomornim kmečki fant in najboljši delavec, se je bil kot tesač pred kakšnimi šestimi leti odpravil v Francijo in je ostal tam pet let. Trdo je delal ves čas in si pritrigoval od ust, da bi se s čim večjo vsotico nazadnje vrnil domov in podprl očetovo domačijo.

Če se potem še pomisli, da je Metohija sicer res rodovitna ravan, ki ima redno večji ali manjši prebitek pridelkov svoje- ga poljedelskega gospodarstva nad svojo lastno potrebo in more torej ta prebitek izvažati, se more v sedanjih razmerah vsekako zelo upoštevati dejstvo, da se nova proga izteka na Kosovo polje, s katerim se, kar se tiče izkoriščenosti in rodovitnosti, Metohija ne more kosati. In dalje proti jugu ni manj rodovitno Povardarje, ki ima tudi, seveda če ni kakih večjih ujem, v svojem poljedelskem gospodarstvu znatne presežke nad lastno potrebo. Za izvoz iz Metohije proti vzhodu potemtakem ni pričakovati bogve česa. Drugače pa je vsekako na nasprotni strani. Črna gora je bila in bo, kar se tiče poljedelskih pridelkov, vedno pasivna in jo je tudi doslej v veliki meri prehranjevala Metohija. Seveda pa stvar

kom »Normandije« vozili od Newyorka do Le Havra, postreglo z okusno malico. Tu se je med Amerikanci in domačimi rojaki razvil živahen pomenek, med katerim so gostje sipali novice o dejanju in nehanju našega življa v Ameriki, mnogo pa so vedeli pripovedovati tudi o prijetnosti vožnje z »Normandije«, ki je postala kar nekakšen »osebni« parnik našim Amerikancem, kadar se odpravljajo preko velike luže. V ce-

Pionirke šolstva za gostinsko obrt

Ljubljana, 22. julija.

Naša gospodinjstva šola za gostilničarke in gostinjske prava in edina te vrste v Jugoslaviji je kot zadnja končala svoje

Sušnik-Golmajerjeva

1. šolsko leto. Ustanovljena po inicitivni slovenske sekcije Jugoslovenske ženske zveze (banovinske ženske zveze) se je že v prvem letu vidno razmahnila. Kljub oviram in začasnim težavam ni vzbudila pozornost le pri privatnih ustanovah gostinske stroke, temveč tudi pri javnih

Marija Pleško

stanovah in oblastih, saj so k sklepnim slovesnostim prišli zastopniki banke uprave, trgovske in obrtne zbornice, in zveze združenj gostinskih obrti gg. svetnik Brozovič, dr. Koce, ravnatelj Peteln,

Nace Založnik

Maribor, 22. julija

V preprostih kmečkih hiši v Breznu pri Vitanju se je 23. julija 1876 rodil današnji obrtno-zadružni nadzornik Ignacij Založnik. Po maturi na celjski gimnaziji l. 1897 se je posvetil pravnemu študiju, pa je kmalu vstopil v službo v odvetniško pisarno v Slov. Bistrici, kjer je v narodnih bojih igral kot agilni mlad javni delavec takoj važno vlogo. Plodno polje njegovega dela je bilo v tamošnji Čitalnici, ki je bila zavetišče in ognjišče slovenjebištrskih in okoliških Slovencev. V tej sredini je navdušeni in bojeviti nacionalist Nace pripravil tla za prvi odlični in uspešni nastop Slovencev pri občinskih volitvah v takrat zagrozeno nemškotarskem kraju.

Ze pred vojno se je Založnik preselil v Celje, kjer je vstopil v pisarno g. dr. V.

lem se je danes pripeljalo 35 Jugoslovenov, med njimi 30 Slovencev iz ljubljanske okolice pa z Notranjske in Dolenske, in 5 Hrvatov, ki so se takoj z vlakom odpeljali dalje proti Zagrebu.

Za razpoloženje, ki v zvezi z gospodarsko krizo vlada med našimi ameriški izseljenci, je prav značilno dejstvo, da je z današnjo skupino prišlo poleg izletnikov tudi 5 mlajših in starejših Slovencev, ki so se odločile, da trajno ostanejo v domovini — zakaj kljub vsemu pravijo, je doma najboljše. Ostali pa se v septembru v dveh skupinah vrnejo preko oceana prav tako z »Normandije«.

predsednik Maček, tajnik Bežek ter odbornice banovinske ženske zveze in društva »Sola za gostilničarke gospodinje.«

V odsotnosti predsednice društva g. Kroftove je navzočne pozdravila podpredsednica gosa Habjanova, gostilničarka iz Šiške, ter nato izpregovorila nekaj toplih besed gojenkam v slovo. Zastopnike privatnih in javnih ustanov je prosila za čim večjo in izdatnejšo moralno in gnotno pomoč naši najmlajši slovenski ženski strokovni šoli. Ravnateljica ga. Sušnik-Golmajerjeva je pred razdelitvijo izpravevala dala bežen pregled dela v najbežjem prvem šolskem letu ter z iskrenimi besedam opozarjala ahsolventke na skrb in delo, a tudi na veselje in zadovoljstvo, ki jih čaka v izvolsjenem poklicu. Pozvala jih je, naj ostanejo vedno v najtesnejši

Črne-Kelharjeva

zvezi s šolo, za katero naj z veseljem delujejo ne le s priročilom, temveč tudi predvsem z zglednim poslovanjem v svojih gostinskih obrtih. Po govorjih navzočih zastopnikov, ki so zatrjevali, da bodo po možnosti pomagali mladi šoli, in zahvali gojenke Marice, so bili gostje od gojenk pošteženi z zakusko.

Za prihodnje šolsko leto pošilja prospekte in sprejema prijave šolska pisarna v Ljubljani. Privoz 11, kjer se dobe tudi ustmena in pisarna poasna.

Na šoli delujejo kot pionirke šolstva za gostinsko obrt ravnateljica ga. Sušnik-Golmajerjeva in učiteljci ga. Pleško in ga. Črne-Kelharjeva.

Kukovca in ostal pri njem — z izjemo vojnega časa, ko je bil kot rezervni častnik ves čas na fronti — do leta 1920, ko je bil imenovan za obrtno-zadružnega nadzornika in za vodjo ekspoziture Urada za pospeševanje obrti v Celju. Ogromno je bilo in je še danes njegovo organizatorno delo na tem polju. To vedo najbolje obrtniki iz vse bivše slovenske Štajerske, ki spoštujejo in čislajo v njem enega najboljših in najodličnejših zagovornikov in zaščitnikov svojih težin in interesov. L. 1925 je bil v lastnosti obrtnozadružnega nadzornika za območje cele takratne mariborske oblasti premečen v Maribor, kjer je ostal v isti funkciji tudi po ukinitvi bivše oblasti in kjer še danes vodi posle ne samo kot nadzornik obrtnih združenj, temveč tudi v Uradu za pospeševanje obrti, ki ga je l. 1933 ustanovila TOIZ in v katerem ves čas vrši tajniške posle. Ogromno je njegovo delo kot predsednika komisije za mojestreke izpite. Vsem zelo številnim mojstrskim izpitom prisostuje, a prireja letno tudi 14 do 20 strokovnih tečajev za mojstre in pomočnike, ki trajajo po 8 do 10 dni in na katerih ima, dan za dnem strokovna predavanja. Število teh predavanj na občnih zborih obrtnih združenj vesako leto v stotine. Neutrudljivo je tudi na delu za ustanovitev prepotrebne Va-jenskega doma v Mariboru. V kolikor se je ideja že približala realizaciji, je po velikem delu njegova zasluga, kakor je svojčas tudi v Celju na njegovo potudo takratni minister g. dr. Kukovec omogočil ustanovitev tamošnjega Obrtniškega doma.

Pri vsem svojem obsežnem in neumornem delu za napredek slovenske obrti pa najde naš Nace še vedno časa in kaže stalno zanimanje tudi za druge pojave našega nacio-nalnega, političnega, kulturnega in gospo-

Mehko ko cvet
Čisto ko cvet
po vsakem pranju

Vedno z GAZELA

TERPENTINOVIM MILOM
Pere res belo!

darskega življenja. Tudi lahko z zadoščenjem gleda na svoje otroke, ki jih je ob izglednem sodelovanju soproge gospe Vere vzgojil v vseokz nacionalnem duhu. Dobrodušen, nesebičen in skromen, kakor je, odklanja vsako hvalo, ne bo nam pa zameril, ker smo kratko zabeležili njegovo delo in v imenu mnogobrojnih znancev in prijateljev kličemo: Še na mnoga, mnoga leta k novim uspehom!

Prota Trbojevič zapušča Maribor

Maribor, 22. julija.

Polnih 15 let je živel in deloval v Mariboru g. prota Peter Trbojevič. Kot vojaški pravoslavni duhovnik je vršil tudi službo civilnega svečenika in veljk ugled si je pridobil v vsem mestu. Pregovor »Brat je mjo, koje vere bio« je našel v njem najboljšega tolmača.

Prota Trbojevič se je rodil leta 1879. v Metku v Likli kot sin stare duhovniške rodbine, ki je dala mnogo znamenitih mož. Kot edini doslej je že v treh letih dovršil bogoslovne studije v Sremskih Karlovcih. Njegovo prvo službeno mesto je bilo v Jasnu, med svetovno vojno pa je služboval v Zrmanji in se kot nacionalno usmerjeni duhovnik popolnoma posvetil svojemu narodu. Bil je zaradi tega pod poljejskim nadzorstvom in tudi zaprt 7 mesecev. Po vojni je prišel s Kosovega v

Maribor. Ves se je posvetil pravoslavni župniji, ki je potrebovala dobrega organizatorja in duhovnega vodjo. V Mariboru je doživel krut udarec usode. Umrli mu je dobra življenjska družica, Sadovi njegovega dela bodo ostali trajni v zgodovini mariborske pravoslavne občine. Veljke so njegove zasluge pri zgraditvi krasne pravoslavne cerkve. Njegovo imenovanje za referenta pri vojnem ministrtstvu je dokaz, kako visoko cenijo vojaške in cerkvene oblasti njegove sposobnosti in njegovo delo. Odhodnice, ki so mu bile doslej prilježne v Mariboru, pa dokazujejo, kako je bil priljubljen med vsemi sloji. Maribor se poslavlja od njega z iskreno željo, da bi srečno in uspešno deloval na novem službenem mestu.

Kupuj domače blago!

Od Kosovega polja do Peči

Pomen nove železniške proge v splošnem gospodarskem in turističnem pogledu

Beograd, julija

Od Kosovega polja pa do Peči, na vseh postajah ob slovesnem sprejemu slavnostnega vlaka 12. t. m. kakor tudi v Peči sami, so vsi govorniki in prvi vrsti poudarjali velikanski gospodarski pomen, ki ga ima nova železniška proga predvsem za kraje, po katerih teče, a zlasti za rodovitno Metohijo, ravno tako pa tudi za naše splošno narodno gospodarstvo, ko ta nova proga veže z ostalo državo in njenim gospodarskim snovanjem razsežen njen predel, ki je bil doslej takorekoč popolnoma odrezan od ostale državne skupnosti. Ni ga pa bilo menda niti enega govornika, ki bi ne bil obenem poudarjal, da bo nova proga dosegla v tem pogledu svoj končni, svoj prvi smoter šele tedaj, ko se dogradi do morja, do našega Jadrana, za kar je pa seveda treba še dosti časa, a še tam več denarnih sredstev. Z dosedanjimi 89 kilometri je dograjen njen v stavbno-tehničnem pogledu najlažji in v finančnem njen najcenejši del. Največje stavbno-tehnične težave čakajo graditelje šele sedaj, ko gre za izhod na morje čez in skozi ogromne črnohorske gorске masive, ki ločijo Metohijo od onostranskih črnohorskih ravnin, odtod pa zopet skozi močvirno obrobo gorovje do

morske obale. Da so stavbni stroški za železniško gradnjo po takem ozemlju znatno večji ko pri gradnji v ravnini, pač ni treba posebej poudarjati. Vse to pa govori precej jasno, da bo nova proga, dograjena samo do Peči, imela še dokaj let samo krajevni pomen, brez tudi le količjak občutnega vpliva na naše vseukupno narodno gospodarstvo.

Če se potem še pomisli, da je Metohija sicer res rodovitna ravan, ki ima redno večji ali manjši prebitek pridelkov svoje- ga poljedelskega gospodarstva nad svojo lastno potrebo in more torej ta prebitek izvažati, se more v sedanjih razmerah vsekako zelo upoštevati dejstvo, da se nova proga izteka na Kosovo polje, s katerim se, kar se tiče izkoriščenosti in rodovitnosti, Metohija ne more kosati. In dalje proti jugu ni manj rodovitno Povardarje, ki ima tudi, seveda če ni kakih večjih ujem, v svojem poljedelskem gospodarstvu znatne presežke nad lastno potrebo. Za izvoz iz Metohije proti vzhodu potemtakem ni pričakovati bogve česa. Drugače pa je vsekako na nasprotni strani. Črna gora je bila in bo, kar se tiče poljedelskih pridelkov, vedno pasivna in jo je tudi doslej v veliki meri prehranjevala Metohija. Seveda pa stvar

mi bila lahka in tudi ne poceni ter ostane enaka vse dotlej, dokler ne poteče železnica od Peči do osrčja Črne gore. Z avtomobilni in vozovi čez 1700 metrov visoki Čakor, kjer je v zimskem času prehod mesece in mesece sploh nemogoč, tak izvoz ni samo težaven, temveč je tudi drag. Kakor vse kaže, Metohiji torej tudi odslej, ki je zvezana po železnici le s predeli države, ki v gospodarskem pogledu stoje nad njo, ostaja za izvoz presežka njenih poljedelskih pridelkov v glavnem samo njen dosedanji trg — Črna gora. Kar bi moglo iti proti vzhodu, bi bil pač les, ki ga na Kosovem ni, ali tudi tu bo imela Metohija, ki sama ni ravno prebogata z lesom, nevarnega tekmeča v nepreglednem gozdovju mogočne Šare.

Tak bi bil torej gospodarski pomen nove proge, kakor je in kolikor je je danes, a predvsem za Metohijo, glavni del ozemlja, po katerem teče. Drugačna pa je stvar, če jo pogledamo s turistične, tujskoprometne strani.

Turizem, tujski promet

Kraji, v katere vodi nova železnica, so bili doslej le težko dostopni tujskemu prometu. Edino prevozno sredstvo tujcu, pa naj je bil naš ali tuj državljan, je bil doslej avtomobil, izhodišče pa Kosovska Mitrovica in morda Pristina. In ti kraji, ki se odlikujejo s tolikimi, celo domačinom neznanimi, ali pa vsaj ne pravilno cenjenimi naravnimi lepotami, s tolikimi neprecenljivo zgodovinske in umetniške vredno-

sti spomeniki srednjeveške kulture našega naroda, ki bi bili kje drugje brez dvoma cilj pravih pravcatim romanjem domačih in tujih turistov, so vse doslej samevali, videvajoč le tupatam po kakega učenjaka, znanstvenika ali umetnika, ki se je hotel poglabiti v te zaklade prirodne lepote in starodavnega človeškega ustvarjanja, ali pa svetovnega postopača, ki je zablodil semkaj, stremječ za slavo odkrivalca balkanske divjine sredi evropske kulture in civilizacije. Redki so bili celo naši domači ljudje, ki so želeli spoznati te v največji večini vsega našega naroda nezname kraje naše domovine, a če so bili, so se strahili velikih stroškov in mučnega potovanja. Sedaj pa je stvar drugačna.

Železniška postaja Kosovo polje leži ravno na sredi velike naše južne prometne žile Beograd-Djevdjelija, 253 km od Beograda, 252 km od Djevdjelije. Z otvoritvijo nove proge do Peči se je izhodišče za turistične posete ozemlja med Jadranom in Kosovim poljem pomaknilo za 89 km proti zapadu, proti Jadranu, kar znatno olajšuje in pocusujej potovanje. Seveda pa postaja tistemu, ki hoče na ono stran, čez Čakor, še 127 km avtomobilske vožnje do Kolašina in odtod 74 km do Podgorice. dočim pa je iz Peči do Djakovice samo 35 km in si more potnik med potjo ogledati tudi Visoke Dečane, iz Djakovice pa nadaljevati do Prizrena in odtod do Uroševca ob kosovski progi. Na oni strani Čakorja se v Murini odceplja 5 km dolga pot do divje romantičnega Plavskoga

jezera ter Plava in Gusinja, od Andrijevice pa v Berane (17 km) s staroslavnim manastirjem Djurdjeviim Stupovi. Cesta iz Peči v Kosovsko Mitrovico (70 km) pa vodi čez Rudnik in bo pač sedaj izgubila dobren del svojega avtomobilskega prometa, ker ga ji je odvzela nova železnica. Za turista, ki prihaja od Jadrana čez Čakor z avtomobilom, bo pa odslej Peč brez dvoma kar najbolj zaželjeno — počivalo. Potem pa na Kosovo!

Olajšave, ki jih nudi uprava naših državnih železnih tujskemu prometu z znižano vozino, omogočujeta tudi manj imovitemu našemu človeku, da si ogleda neznamo mu kraje naše države. In ker je ravno v nas Slovenceh brez dvoma največ želje, da vidimo in spoznamo vse, kar je naše, smo prepričani, da si bo še v teku letošnjih počitnic marsikdo tam gori izpud Triglava in Pohorja zaželel pohiteti na slavno Kosovo in odtod do »patrijaršijske« Peči, kjer bo, če le malo povpraša, našel celo tudi slovensko družico, ki mu bo kar najrajši na razpolago z nasveti in priporočili še vsako pot, po kateri bi želel kreniti še naprej.

Nova proga Kosovsko polje - Peč se more imenovati res prav »kosovska proga«, ko izhaja naravnost iz srede staroslavnega Kosovega polja. Je sicer res samo del druge velike prečnice, ki bo vezala vzhodni del naše države z zapadnim, z Jadranom, ali je vendar po svojem bistvu »kosovska«.

Gospodarstvo

V Jugoslaviji imamo 50 kartelov

Avstrijska granata na podstrežju. Mestno hišo na Slomškovem trgu št. 11. pravkar popravljajo. Delavci so večeraj na podstrežju poslojpa našli pod nekimi tramom omost, v katerem je bila v cunje zavita avstrijska granata. Vojaška komisija je takoj odredila prevoz granate v mestno gramoznico, kjer so jo topniški častniki razstrelili.

Ker se je upri aretaciji v neki gostilni v Tattenbachovi ulici in ker je žalil policijskega stražnika ter ga sunil je bil večeraj dopoldne pred malim kazenskim senatom okroglega sodišča obsojen 31-letni Viktor Jelen iz Maribora na mesec in 5 dni strogega zapora ter na 200 Din denarne kazni.

Ustreljeni tihotapec. Na jugoslovensko-madžarski meji v bližini Dolnje Lendave je nameraval prekorščiti mejo 41-letni Kos Stefan z namenom, da vtihtopi preko meje razno blago. Ob prestopu meje ga je službojuči granatir hotel ustaviti, nakaž je Kos prišel bežati. Granatir je za njim streljal in ga tako zadel, da se je znani tihotapec zgrudil mrtev na tla.

Zoper trdo stolico, hemoroide in črevesni katar je naravna FRANZ-JOSEFOVA grenčica, večkrat na dan použita, dobro sredstvo.

Op. reg. št. 2485/36

Proslava 25-letnice avtotaksijev

Častitljiv je bil stan starih ljubljanskih fijakerjev. Stoletja so se vsako leto zbiralji člani tega stanu tam v lepi Stepanji vasi okrog cerkvice svojega zaščitnika in patrona sv. Stefana, da se mu priporočijo in da se seveda malo pokažejo ljubljanski javnosti. To so se svetile kočije tisti dan, kakor da bi bile iz stekla. Stari simelini so bili na pravljeni (naširani) v gala. Moderna doba pa je udarila tudi ta častitljiv in zgodovinski stan ljubljanskega meščanstva. Zgodovinskemu fijakerskemu konju, ki je tam pred »Slonom« toliko lepih konjskih sanj presnal, se ni sanjalo, da bo kdaj prišlo drugače. Nekega dne pa je zaropotala na cesti čudna pošast. Bil je to voz in ni bil voz. Malo je zaropotala ta pošast, malo zamrdela in zapuhala, pa je ni bilo več. Fijakerski konj jo je gledal in strmel ter se hudo prestrašil. Zaslutil je, da to ne bo dobro zanj.

Ravno ta mesec 10. je poteklo 25 let, ko se je pojavil pred »Slonom« v vrsti častitljivih fijakerjev prvi taksi. Prvi taksi g. Pavla Steleta. Fijakerji so se jezili in dajali duška svojemu ogorčenju. Začela se je tekma med avtotaksijem in fijakerskim konjem. Fijakerski konj se je vdal svoji usodi in danes se posasti ne boji več. Stara častitljiva družina v Stepanji vasi se je začela redčiti in zdaj je ni več. Zbrala in množila pa se je druga družina, ustanovilo se je društvo ljubljanskih avtotaksijev in lani 25. julija so se člani tega društva zbrali pred staro cerkvico sv. Kristofa in praznovali praznik svojega patrona sv. Kristofa. Bližu 100 avtomobilov raznih vrst, bogatih limuzin, raznih tovornih vozil, avtobusov in motociklov je stalo pred cerkvijo, Bila je lepa in prisrčna slavnost.

To praznovanje ni samo naše slovensko, ljubljansko. Vsa večja moderna mesta praznujejo tako že več let z velikim sijajem. Avtoklubi skrbje, da se ob tem prazniku manifestira gospodarski napredek naroda. Čim več avtomobilov je na cesti, tem večji je gospodarski napredek naroda. Stevilo avtomobilov je zanesljiv barometer napredovanja ali nazadovanja gospodarstva. Tudi naše slovensko praznovanje sv. Kristofa mora postati tak barometer za Slovenijo. Zato združjenje avtotaksijev vabi lastnike motornih vozil vse Slovenije, da se v soboto 25. t. m. zberejo pri sv. Kristofu v Ljubljani s svojimi vozili ter pomagajo tako doseči vse ono namene, katere ima to praznovanje drugod po svetu.

Ob 9. bo služba božja, potem pa blagoslovitev avtomobilov pred cerkvijo. Prireditelji slavnosti vabijo tudi predstavnike oblasti, naj pridejo k slavnosti s svojimi vozili ter tako podpro stremeljenja naših avtotaksijev, ki hočejo ta dan pokazati vsej javnosti, da vsrhuje veliko socialno in dobrodelno delo, ko služijo potujočim ljudem varno in zanesljivo, kakor je patron sv. Kristof na svojih ramah prenašal ljudi čez deroča in nevarno reko.

sebna morala, poseben kodeks človeških dolžnosti in pravic. Opisi skupnih prenočišč v šupah, opisi posameznih tipov in kmečkih ljudi, s katerimi prihajajo v stike večno tavajoči »prebivalci cestec«, psihološko zajeti momentni portreti ljudi v napeh težkih situacijah, vse to je literarno novo in pripovedovano s talentom, ki pri takem avtorju kar prijetno preseneča. Intelktualni, ideološko tendenčni vločki so ponekod pre malo organsko vpleteni v rast pripovedovanja in v karaktere posameznih oseb. Sumnjivi, Desna strana in Caca pa so osebe, ki jih z avtorjem vred doživljaš.

Nič ne vemo, kako so junaki tega romana živeli, preden so vstopili v dejanje. Pojavljajo se kot popolniki na cesti, srečujejo se med soboj, morda se za kakšen dan združijo kot dobri tovariši, morda se sprejo ali prepejo zaradi kosa mesa in trenutka ljubezni z eno izmed njih žensk, ki so tudi na cesti. Tako prihajajo in odhajajo, cesta jih požira kakor listje, ki ga vrže jesenski veter v njeno oljavo; ginejo v daljavah in doživljajo vsak svojo končno usodo: v ječah, v bolnicah, v kmečkih hlevih, kdo ve kje in kako. Caca se kmalu znajde tam, kamor bedno rodbinsko življenje odlaga toliko mladih žensk: v mestnem »nočnem lokal«. »Desno stran« zapro kot hudodelca, a Sumnjivi, ta tip razmišlja o čem in v pravni zdravcu delavca krene ob koncu povesti na pot v Dalmačijo. Kaj bo tam? Ali je kje možnost novega, boljše življenja za ljudi, ki hočejo delati?

»Roman« Ivana Softe tega ne pove. V njem ni nobene epične rešitve problema brezposelnosti. Iz te motivične plasti sem čital v zadnjem času dva česka romana. V enem ostaja usoda dvojice glavnih oseb neodločena; padla sta med berače in se zdi,

Po uredbi o kartelih se morajo, kakor znano, karteli registrirati v posebnem kartelnem registru v Beogradu. V tem registru je sedaj zabeleženih že 50 kartelov, v katerih je včlanjeno okrog 300 podjetij.

Med najvažnejšimi karteli v naši državi je omeniti predvsem železarski kartel, ki ga tvorijo Industrija železa d. d. Zenica, Kranjska industrijska družba na Jesenicah, Rudnik in železarna v Storah in Jeklarna grofa Thurnskega v Ravnah. Ta kartel je sklenjen za nedolgo čas in se lahko odpre na koncu četrtletja. Nanaša se na fazonsko železo in obsega tudi kontingentiranje odnosno rejoniranje prodaje ter skupno določanje cen in prodajnih pogojev. Kontrolno nad izvajanjem kartelne pogodbe vodi Biro za evidenco jugoslovenskih in srednjeevropskih železarn v Beogradu.

V skladnem kartelu so včlanjene vse privatne tvornice sladkorja v naši državi, vendar se tudi državne tvornice držijo vseh odredb kartelne pogodbe, četudi državne tvornice niso članice kartela. V kartelu so včlanjene naslednje tvornice: »Cvenka«, tvornica sladkorja v Crvenki, »Baška«, tvornica sladkorja v Novem Vrbusu, Prva hrvaška d. d. za sladkorno industrijo v Osijeku, Bosanska industrija sladkorja v Usorju, Srbsko-česka tvornica sladkorja v Čupriji, Velikobečerska tvornica sladkorja v Petrogradu (Veliki Bečerek). Kartel je po pogodbi sklenjen do konca leta 1940; če ne bo odpovedan, se podaljša do konca leta 1945. Kartelni dogovor se nanaša na prodajo sladkorja preko skupnega kartelnega urada, na kontingentiranje prodaje, na unificiranje kakovosti in na skupno določanje cen in prodajnih pogojev. Kartel ima svoj prodajni in obračunski urad v Beogradu, zastopa pa ga g. Avram M. Koen v Beogradu.

Glede prodaje mineralnega olja obstajajo trije karteli. Tako zvani kartel I. tvorijo tvrdke Standard Vacuum, Zagreb; Anglo-jugoslovensko petrolejsko d. d., Zagreb in »Astra«, Beograd. Ta kartel je sklenjen za nedoločeni čas in je bil za njegovo izvajanje ustanovljen v Zagrebu poseben kontrolni in obračunski urad. Ta kartel se nanaša na petrolej, bencin, plinsko olje, gorilno olje, mazilno olje in bitumen. Med drugim odreja kontingentiranje prodaje, rejoniranje prodajnih področij, skupno določanje cen in skupni nastop pri licitacijah. V kartelu II. je poleg gori omenjenih tvrdk še rafinerija »Ipole« iz Osijeka. Gre prav za prav za pogodbo s to osijski firmo zaradi rafiniranja nafte. Sklenjen je do konca leta 1938. Kartel III. je podoben kartelu 2. in predstavlja pogodbo med rafinerijo Goll v Dragovgradu ter družbama Standard-Vacuum in Anglo-jugoslovenska petrolejska d. d. glede zakupe te rafinerije do konca leta 1948.

V kartelu papirja za pisanje in tiskanje je včlanjenih 7 podjetij, in sicer: Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvođe, Zagrebška delniška tvornica papirja, Bonač in sin, Ljubljana, Smith & Meynier, Sušak, Industrija lepenke in papirja, Sladki vrh, Tvornica za dokumentni papir bratje Pjatnik, Radeče pri Zidanem mostu in Tvornica papirja, Čačak. Ta kartel je sklenjen do konca leta 1937. In se nanaša na ureditev cen in prodajnih pogojev. Kartelna določba vsebuje tudi določbe glede kontroliranja sporazuma.

Kartel za kvas obsega 9 tvornic kvasa in velja do konca leta 1937, ter se avtomatično podaljša za eno leto, če ga nobena članica ne odpove. Kartelna pogodba vsebuje določbe glede kontingentiranja proizvodnje in prodaje, kakor tudi glede skupnega določanja cen in prodajnih pogojev. Kot kontrolni organ je ustanovljena poslovalnica obračunskega urada v Zagrebu. V tem kartelu so včlanjene naslednje tvrdke: Tvornica žganja, prej Makso Majer, Za-

greb, Vladimir Arko, Zagreb, Pivovarna Union, Ljubljana, Fišla sinovi, Kreka, Peter Teslić, Sušak, Parna pivovarna Kosovljanina, Jagodina, Sonda, Beograd, Ilija Mišić, Beograd in Rudolf Zalokar, Vič pri Ljubljani.

Pivovarniški kartel obsega le pivovarne v Srbiji in Sarajevu, in sicer: Vajfert v Beogradu, Bajloni v Beogradu, Parna pivovarna Kosovljanina v Jagodini, Parna pivovarna v Skoplju in Delniška pivovarna v Sarajevu. Kartel se nanaša na ureditev prodaje piva, na kontingentiranje proizvodnje in delno rejoniranje prodaje ter predpisuje prodajo preko skupnega zastopstva.

Poleg navedenih kartelov imamo v Jugoslaviji še naslednje kartele: dva kartela za karbid (domači in mednarodni), kartel za kalcijeve cianamid, kartel za ferocilicij, kartel za ovojni papir, kartel za kuverte, kartel za klet, kartel za osovino, kartel premogovnikov, dva kartela za tanin (domači in mednarodni), kartel za vijake, kartel za kiesevo kiselino, kartel za destilacijo lesa, kartel za avinjen oksid, kartel za nogavice, kartel za papirnate vrečice, tri kartela zavarovalnih družb, dva kartela za žarnice, kartel za pločevinasto blago, kartel za ključavničarsko blago, kartel za ogljikovo kiselino, kartel za pleteno žico, kartel za verige, kartel za cement, kartel za žičnike, kartel za hlačevo, kartel za jedilni pribor, kartel za pesek in gramoz, kartel za kisik, kartel za rotorno lesno ogelje, kartel za destilacijske produkte lesa, kartel brodarskih podjetij, kartel za okove, kartel livarn, kartel za valo in kartel za kloboke.

Razvoj mednarodnega letalstva

»Neue Zürcher Zeitung« objavlja zanimive podatke o razvoju mednarodnega letalskega prometa v zadnjih štirih letih. Po začasnem zastoju v letu 1934. je bil v lanskem letu zabeležen nov korak naprej v razvoju mednarodnega letalstva na rednih progah. Danes obstajajo že številne letalske zveze med Evropo in Afriko, Evropo in Indijo ter Avstralijo, Evropo in Južno Ameriko, med Severno Ameriko in Južno Ameriko, še za letošnje leto pa napoveduje ameriška družba Pan American Airways uvedbo redne zveze preko Pacifičnega oceana od San Franciscosa do Filipinov in Novega Zelandca. Pa tudi že na obetovejših stalnih zvezah se je promet povečal in zgoštel. V letu 1932. je bilo na rednih mednarodnih zračnih zvezah prevoženih 116 milijonov km, v letu 1933 125 milijonov, naslednje leto je bil zabeležen malenkosten padec na 120 milijonov, lani pa znatno dvig na 151 milijonov. Najvažnejše mesto v statistiki zavzemajo Zedinjene države, na katere odpade več nego polovica prevoženih kilometrov. V primeri z letom 1932 je bil razvoj na podlagi prevoženih kilometrov naslednji (v milijonih kilom.):

	1932	1935
USA	73.4	89.1
Nemčija	8.8	14.9
Francija	9.4	9.7
Anglija	3.2	6.8
Nizozemska	3.2	6.7
Avstralija	4.1	5.9
Italija	4.6	4.5
Brazilijska	2.2	3.5
Kolumbija	1.0	1.5
Poljska	1.3	1.4
Belgija	1.1	1.3
Češkoslovaška	0.9	1.1
Švica	0.6	1.0
Švedska	0.41	0.90

Srečke državne razredne loterije petega razreda tekočega 32. kola

so našim igralcem že na razpolago.

Zrebanje se bo vršilo od 7. do 31. avgusta t. l., in sicer vsak dan razen nedelj. Izžrebanih bo dnevno 2000 dobitkov. Ker je to zadnji dan dobitkih najbogatejši razred,

smo si preskrbeli še nekaj srečk, da bomo lahko ustregli tudi onim, ki v tem kolu še niso igrali, a se žele udeležiti igre v petem razredu.

Srečk je le omejeno število na razpolago in je v korist vsakemu, ki si jih želi nabaviti, da stori to čimpreje, ker jih kasneje ne bomo mogli več preskrbeti.

Vse izžrebane številke naših igralcev, kakor tudi vse večje dobitke, bomo dnevno objavljali v časopisu.

ZADRUŽNA HRANILNICA — Ljubljana, Sv. Petra c. 19.
reg. pos. in gosp. zadr. z o. z.

tega talentiranega človeka osvoboditi ceste in njene strašne, uničujoče stvarnosti? — o.

Slovenska sodobna književnost v esperantu

Ena najvažnejših nalog esperanta je, da seznanja tuji svet z literarno umetnostjo posameznih narodov. Damjan Vahen si je nadel hvale vredno nalogo, predstaviti esperantko čitateljem občinstvu obraz slovenske sodobne književnosti. V kratkem izide v njegovem avtoriziranim prevodu naslednji naš pisatelj: Juž Kozak, »Stal sem...« (odlomek iz »Neljubih pisem«); dr. Vlad. Bartol, »Kantata o zagonetnem vozlu«; L. Mrzel, črtice iz knjige »Luči ob cesti«; Jože Kranjc, »Seddeset stopenj« (novela) in odlomki iz knjige »Ljudje s ceste«. Kot samostojna knjiga pa izide v prevodu Damjana Vahna, ki je tudi jugoslov. sourednik »Verda revue«, Zupančičev »Ciciban« in v eni prihodnjih števil »Verda revue« njegovi »Sveti trije kralji«. V isti revui izide tudi prevod uvoda Prešernovega »Krstu pri Savici«. Naj za primer navedemo odlomek, ki utegne zanimati naše že številne esperantiste:

kiel la torento elverŝas inundante el kruta monto sin en valon jetas per širintaj ondoj čion čirkauprenas,

kio al gi kontraŝtaras sin ne movigas kaj ne trunkviligas gis la digo falas, tiel Valjhuno jetas sin sur nekristanoj.

O prevodu »Cicibana«, ki izide z originalnimi ilustracijami, priobčimo poročilo po izidu. Za sedaj opozarjamo nanj in pristavljamo, da daje podrobnejša pojasnila o pripravljalci se knjižni prevajalca.

Bohvijska 0,35 0,78
Avstrijska 0,52 0,55
Jugoslavija 0,24 0,28

Največji napredek beležijo v zadnjih štirih letih Anglija, Nizozemska in južnoameriške države, pa tudi Nemčija, Švica in Švedska.

Gospodarske vesti

Problem elektrifikacije in velenjska elektrarna. Beogradsko »Vreme« je objavilo v torek članek pod naslovom »Problem naše elektrifikacije«, v katerem predstavlja pisec velenjsko elektrarno kot izrazit primer napačne investicije. List pravi, da je državni rudnik v Velenju leta 1934. dobavil Kranjskim deželnim elektrarnam 700.000 kilovatnih ur toka po 0,35 Din za kilov. uro, čeprav je državo ta tok stal 3 Din za kilov. uro in se je moral deficit kriti iz državnega proračuna. Nadalje pravi pisec, da gre tu za poklon države, da se z »nemogočo« ceno konkurrira Fali. V koliko so podetki o produkcijskih stroških točni nam ni znano, vsekakor pa dvornimo, da so pravilni. Tudi nam je nerazumljivo, zakaj si je pisec izbral baš leto 1934., ko so po naših podatkih KDE prevzele iz Velenja le 850.000 kilov. ur (ne 700.000) in ne leto 1935., ko se je odzem dvignil že na 2,250.000 kilov. ur. Pisec ima tudi čudne pojme o cenah električnemu toku, če smatra ceno 0,35 Din za »nemogočo« ceno.

Izvršni odbor Kmetijske družbe v Ljubljani. V zadnjem registru so bili pri Kmetijski družbi v Ljubljani izbrisani kot člani izvršnega odbora Sancin Ivo, Grad Ivan, Azman Ivan, Lenarčič Stanko, Pestotnik Ivan in Pipan Ivan, vpisani pa so bili kot člani izvršnega odbora: dr. Kovačič Stanko, Košaki, kot podpredsednik; Sošak Anton, ravnatelj, Ljubljana, kot podpredsednik; kot člani: Urek Ivan, posestnik, Globoko; Mravlje Ivan, geometer, Ljubljana; Petovar Lovro, posestnik, Ivanjokovi.

Razglas o nakupu pšenice za vojsko. Kakor v prejšnjih letih, tako bo tudi letos nabavljalo vojaštvo potrebne količine pšenice potom komisjskega nakupa neposredno od producenta. Pod producentom, od katerega se ima odkupovati pšenica, se razume: 1. vsak posameznik, ki na svojem lastnem posestvu prideluje pšenico in jo pripelje naprodaj vojaštvu, 2. vsak posameznik, ki pripelje pšenico zaradi prodaje za račun svoje zadrage, ekonomije ali posestva, ali svojega gospodarja producenta-posesnika, 3. ostale osebe, ki to prodajo vrše za račun kmetijskih združenj, oziroma ostalih združenjih ustanov kakor: kmetijskih, žitnih, agrarnih itd. Osebe, ki niso producenti in kmetovalci kakor trgovci, posredovalci itd., so izključeni pri takem komisjskem nakupu. S producenti, ki imajo večje količine pšenice (s kmetijskimi združenji ustanovami) se bodo na pisemne ponudbe neposredno zaključevale pisemne pogodbe. Nakup pšenice se bo vršil v Mariboru pri mariborskem garnizijskem intendantskem skladišču. Začetek komisjskega nakupa pšenice bo dne 20. avgusta 1936. Takoj ko začne delovati komisija, naj producenti začnejo z dovozom pšenice vojaki komisiji, ki bo vsak nakup takoj plačala v gotovem denarju, po najvišji tržni ceni. Vojaška komisija bo poslovala vsak delovni dan od 7. do 12. in od 14. do 18. ure. Cene bodo še objavljene.

Licitacija za povečanje postajnega postolja v Kranju. Dne 1. avgusta t. l. bo pri direkciji državnih železnic v Ljubljani I. ofertna licitacija za napravo enonadstropnega prizidka k postajnemu postolju v Kranju. Načrti, proračuni in drugi podatki se dobijo pri direkciji drž. železnic v Ljubljani, Ljubljanski dvor, II. nadst. soba št. 115 za 150 Din.

Borze

Na ljubljanski borzi so oficijelni tečaji deviz ostali v glavnem nespremenjeni. V privatnem kliringu so se trgovali avstrijski šilingi po 8,76, angleški funti pa so notirali 288—288,50. V zagrebškem privatnem kliringu je bil promet v avstrijskih šilingih po 8,7150, v angleških funtih po 288, v grških bonih po 30 in v španskih pezetah po 6,40. Nemški klirinški ceki so se trgovali v Ljubljani po 13,84, v Beogradu po 13,7191 in v Zagrebu po 13,7650 odtodno za konec avgusta po 13,50 in za 15. september po 13,56. Italijanske lire so bile v zagrebškem privatnem kliringu zaključene po 3,1750.

Na zagrebškem efektivnem tržišču je vojna škoda za malenkost popustila in se je nudil denar po 362 (v Beogradu zaključek po 63,50). Tudi v ostalih državnih vrednotah ni bil zabeležen promet, pač pa je prišlo do zaključka v delnicah Dubrovačke plovidbe po 172,50.

Devrte

Ljubljana, Amsterdam 2961,73—2976,32, Berlin 1752,05—1765,93, Bruselj 734,54—739,60, Curih 1424,22—1431,29, London 218,19—220,24, Newyork 4316,38—4351,70, Pariz 288,18—289,62, Praga 180,47—181,58.

Curih, Beograd 7, Pariz 20.2325, London 15.3575, Newyork 305,625, Bruselj 51.6150, Mijan 24,10, Madrid 41.9250, Amsterdam 207,95, Berlin 123,20, Duna, 57,60, Stockholm 79,15, Oslo 77,10, Kobenhavn 68,55, Praga 12,68, Varšava 57,70, Budimpešta 60,50, Atene 2,90, Bukarešta 2,50.

Effekti

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 362 den., 4% agrarne 47,50—49, 6% begijske 68,50 den., 7% invest. 83—83,50, 7% stabiliz. 83—83,25, 7% Drž. hip. banka 86—87, 7% Blair 73,50—73,75, 8% Blair 83—84; delnice: PAB 233 den., Trbovčjska 130—140, Šečarana Osijek 110—135, Dubrovačka 165—180.

Beograd. Vojna škoda 362,50—363,50, (363,50), 4% agrarne 48—48,75, 6% begijske 68,50—69, 7% stabiliz. 83 den., 7% Blair 73,50—73,65, 8% Blair 83—84, Narodna banka 6300 bl., PAB — (232,50).

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago, 22. julija. Začetni tečaj: pšenica: za julij 104,75, za sept. 103,75, za dec. 104,625; koruza: za dec. 82,50.

+ Winnipeg, 22. julija. Začetni tečaj: pšenica: za okt. 98,50, za dec. 93.

+ Novosadska blagovna borza (22. t. m.) Tendenco nespremenjena. Za pšenico veljajo Prizadove cene. Ječmen: baški, sremški novi 64 kg 85—87,50. Oves: baški, sremški in slav. novi 87,50—90. Koruza: baška in banatska 100,102. Moška: baška, sremška slavonska in banatska »0g« in »0gg« 195—205; »2« 175 — 185; »3« 155 — 165; »6« 135 — 145; »7« 115 — 125; »8« 100 — 102,50. Otrbi: baški sremski in banatski 78 — 80.

+ Budimpeštanska terminska borza (22. t. m.) Tendenco prijazna. Koruza: za avg. 12,25—12,27, za sept. 12,10—12,12.

BOMBAZ

+ Liverpool, 21. julija. Tendenco stalna. Zaključni tečaj: za julij 7,09 (prejšnji dan 7,00), za dec. 6,57 (6,48).

+ Newyork, 21. julija. Tendenco vztrajna. Zaključni tečaj: za julij 13,02 (13,17), za dec. 12,12 (12,22).

Gasilski dom v Horjulu

Horjul, 22. julija. Na južnem obronku polhogradskih vrhov stoji prijazna vasica Horjul s slikovito okolico. Ta pokrajina je znana zlasti turistom, ki prirejajo izlete skozi vas Horjul preko vrha Koreno (719 m) v Polhogradske dolomite.

V nedeljo 26. t. m. se v tej vasi slavil praznik gasilske idealizma in požrtvovalnosti. Domača gasilska četa bo svečano otvorila svoj dom, ki bi lahko bil v kras in ponos tudi vsakemu drugemu.

večjemu in premožnejšemu kraju. Pred tremi leti na ta dan so praznovali domači gasilci svoj zlati jubilej, 50-letnico delovanja v korist in pomoč bližnjemu v nesreči in nezgodi. Ze takrat si je četa postavila novi dom, ki se je do letos v gradnji izpopolnil tako, da bo učalok svoji otvoritvi prihodnjoo nedeljo. Kljub hudi denarni krizi so člani gasilske čete s krepko voljo in solidarno požrtvovalnostjo zgradili svoj dom v najtežjih časih v dokaz, da z globoko vero gledajo v bodočnost in da hočejo tudi nadalje po svojih najboljših močeh braniti imovino in življenje svojega bližnjega, obenem pa tudi sodelovati pri povzdigi narodne zavesti in narodne prosvete.

Šole za smeh

Kot vrhunec vseh norosti so snovali sedaj v Ameriki več šol za smeh. Reklama v ameriških listih pravi, da se je pogostoma dogajalo, da so moški svoje zaročenke zapustili samo zaradi tega, ker so se te zamejale z glasnim, neprijetnim smehom. Da bi se takšne nevarnosti odpravile, se uče žene in dekleta v novejšem času odličnega, prijetnega smeha.

Učitelji, ki vodijo pouk, svoje učenke najprvo nauče, kako je treba odpraviti grde tone iz smeha. Potem damam izvajajo svoj odlični smeh in dame se trudijo, da bi ga čim bolj spretno posnemale. Kakor pri vseh podobnih stvareh v Ameriki dame gotovo niso razpoložene za glasen smeh, kadar jim učitelji predlagajo račune...

Narodna tiskarna LJUBLJANA

KNAPLEVA

5 IZVRŠUJE VSA TISKARSKA DELA TER SE PRIPOROČA ZA ČELJI NAROČNI

Iz življenja na deželi Iz Ptuja

— Posledica pijače. 25-letni posestnikov sin Jožef Kranjo in 80-letni vinarčar Jakob Emeršič, oba iz Gradišča v Halozah, sta bila te dni zaposlena v vinogradu. Ko sta se proti večeri vračala domov, sta se ustavila še pri neki vinski kleti. Ko sta se ga že precej nabrala, sta se začela pripraviti in Emeršič je dobil po glavi s kolom nevarne rane. Moral je v bolnišnico.

— Tatvina. V neko vilo v Trubarjevi ulici je prišel te dni berač Jožef Škrinjcar. Ker ni bil nihče izmed domačih navzočen, je ukradel iz omare za posodo srebrno skodelico. Tatvino so opazili šele pozneje. Orožniki so tatu aretirali in izročili sodišču, ki ga je kaznovalo na osem dni zapora.

BLED. Kino Bled predvaja danes ob 9. zvečer krasen umetniški film »Miss Barrett. Jutri Marta Eggert »Njen največji uspeh«. SV. TROJICA NAD MORAVCAMI. Iz ugledne Rožičeve rodbine »pri Ostanuku se je v nedeljo 19. t. m. poročil g. Jože, nekdanji pokojnega senatorja g. dr. Rožiča z gospodično Rost, hčerko uglednega posestnika Čezarnca in Slač. Obilo srečk.

Stradalni umetniki v živalstvu

Kobilica, ki strada sedem let — Kače v ujetništvu — Pomen velblodje grbe — Afriški polži — Ribe v ledu

V povojni dobi smo često čitali o ljudeh, ki so se ponašali s tem, da so preživeli več tednov brez vsakršne hrane. Šlo je večinoma za rekordarje, manj za bolnike, ki so skušali z odtegotovanjem hrane nabasati žepa na račun strmečih množic.

Cisto drugačen značaj imajo nešteti primeri dolgotrajnega stradanja v naravi, zlasti v živalskem svetu. Tu je v dobah pomanjkanja hrane neobhodno potrebno vzdržati dalj časa in v pre mnogih primerih lahko vzdrže živali tako dolgo, da so naši rekordi proti temu otroška igra.

Na čelu stradalnih umetnikov v živalskem svetu je menda neka vrsta kobilice, ki že v stanju ličinke prebije sedem let brez hrane. Tako dolgo namreč traja to stanje pri nji.

Te kobilice zaradi posebnih razmer, v katerih živi in se razvija, ne bomo označili za pravo umetnico v stradanju. Imamo pa dovolj drugih živali, zlasti plazilk, ki stradajo po vseh pravih in to često zaradi nedorostanja hrane. Posebno kače v ujetništvu kaj nade začno z gladovno stavko. Zelo znan je primer udava iz pariškega živalskega vrta, ki se je štiri leta dosledno branil vsake hrane in je naposled klaverno poginil. V londonskem zooju so imeli tudi veliko kačo, ki ni hotela 18 mesecev ničesar zavžiti. Potem pa si je nenadno premislila. Mnogim živalim je narava sama dala ne-

kaj možnosti, da vzdrže v dobi pomanjkanja. Ta možnost obstoji v »železni rezervi«, t. j. toščici, ki jo hrani organizem za slabe čase. Klasičen primer te vrste je velblodja grba, v kateri se nabira mast. Tudi človek ima več ali manj toščice med svojimi mišicami, pod kožo, v jetrih in drugod.

Mnogi mehkužci vzdržejo lahko dve leti in dalj brez hrane. Veliko senzacija je vzbudil pred nekoliko leti afriški polž, ki so ga imeli štiri in dvajset mesecev v nekem naravoslovnem zavodu in niso vedeli, da je živ. Bil je skrbno prilepljen na neki etiketi in ni dal od sebe niti najmanjšega znaka življenja. Nekega dne pa se je hipoma zdrnil, se rešil etikete in začel laziti po stekleni omari. Afriški zamočci poznajo v ostalem več vrst takih polžev, ki lahko prebijo dolgo brez hrane. To njihovo sposobnost tudi pridno izkoriščajo. Na svojih dolgih lovskih pohodih, ki jih vedejo daleč proč od človeških naselij, nosijo s seboj v

torbi cele kupe takšnih polžev, ki imajo zaradi svoje trdoživosti zanje isti pomen, kakor za nas — konzerve.

Potovalci so že davno poročali o ribah, ki zamrznejo v sibirskih zimah v led in vztrajajo v njem kakor mrtve čisto dolge mesece. Ko se ozračje segreje in prejme voda nekoliko sončne toplote, se ribe prebude v normalno življenje. Nekaj podobnega opazujemo lahko tudi pri naših ribah, ki imajo tudi sposobnost, da jim zamrzne ne škoduje. Prav to izkoriščajo ribogojci in jih zato pošiljajo umetno zaledenele po svetu. V otrplem stanju vzdrže te živali tudi po dva meseca, ko se led otaja, pa nanovo zažive.

K zgornjim izvajanjem bi lahko pripomnili še to, da je zimsko spanje mnogih živali tudi lep dokaz za to, da morejo živa bitja prebiti dolgo časa brez hrane in da se človek v tem pogledu nikakor ne sme preveč ponašati s svojimi rekordi.

Kritičen položaj v Gdansk

Sean Lester, komisar Društva narodov, ki je moral obvestiti Ženevo o kršitvi gdanske ustave iz Gdynije, ker so mu v Gdanskunem omejevali direktno telefonsko zvezo

Po sankcijah

»Leipziger Neueste Nachrichten« poročajo v obširnejšem članku h koncu sankcijske politike proti Italiji o uspehih te politike, ki jo primerjajo z obleganjem države. Članek zaključuje z odstavkom:

»Slika, ki smo jo podali o italijanskem narodu na 241. dan obleganja (ko so se sankcije razveljavile), bi bila nepopolna, če bi ne omenili dveh dragocenih sobojnikov iz dobe obleganja: kraljevske hiše in rimske kurije. Rimska kurija se je izkazala za izredno učinkovito orodje fašistične politike, kateri je po svojem zemljepisnem položaju avtomatično podrejena. Za svoje sodelovanje v tej vojni bo prejela nagrado z bogatimi misionarskimi ozemlji in — z novim, lepim dohodkom na Trg sv. Petra. Kralj Viktor Emanuel III. je bil proglašen za cesarja Etiopije. Zahvalil se je s tem, da je prvič govoril o skupni »fašistični domovini.«

Za spomenike Gorkemu

Odsek sovjetske vlade za umetnostna vprašanja je izdal pogoje nagradnega tekmovanja za spomenike Maksimu Gorkemu v Moskvi, Leningradu in Gorkem. Nagradnega tekmovanja se lahko udeleže tudi inozemski kiparji. Za najboljšo osnutke je določenih 12 nagrad. Načrte je predložiti do 1. oktobra prihodnjega leta.

Neuspeh abesinske nabiralne akcije v Angliji

Kakor smo tedaj poročali, je abesinski poslanik v Londonu v začetku tega meseca objavil apel na angleško javnost, da bi s prostovoljnimi darovi zbrala sklad, ki naj bi Abesiniji omogočil nadaljevanje vojne. Poslanik je tedaj računal, da bodo Angleži poklonili Abesincem kakšna dva milijona funtov.

Zmotil se je silno, kajti kakor zdaj poročajo, se je na njegov poziv doslej oglasilo samo 428 oseb, ki so skupaj vrgle komaj 564 funtov. Poslanik je zato ponovil svoj apel in prosi denarnih pripomočkov tako za prvotni namen, kakor za podporo gladijočim Abesincem, ki so izgubili svoje domove.

Ne pijte kopalne vode!

Po bakterioloških preiskavah lahko cenimo da vsebuje voda javnih kopalnic v kubičnem centimetru 500 in še več škodljivih klic. Voda s tolikšnim številom klic seveda ne more biti zdrava, zlasti pa ne za otroški organizem.

Veljati bi moralo strogo pravilo, da bi ne smeli pri kopanju nikoli požirati kopalne vode, po kopeli pa bi se morali temeljito oprhati. To pravilo bi morali posebno starši vedno poudarjati svojim otrokom.

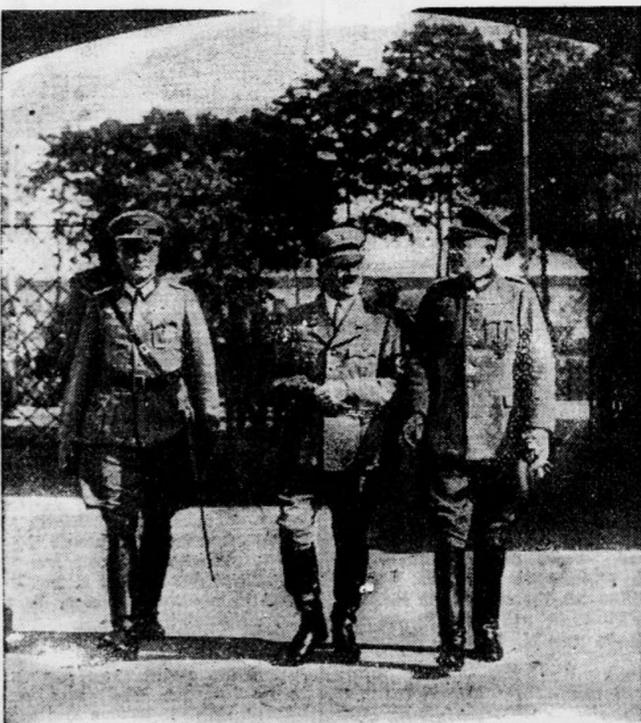

VSAKEMU NI MOGOČE ITI V KOPALNICE
V EN D A R
MORE VSAK ŽRTVOVATI DIN 100 — (20 DO 25 VELIKIH STE. KLENIC) TER MESEC DNI PI. TI MESTO DRUGE VODE NAŠO ZNAMENITO
RADENSKO Z RDEČIMI SRCI!

Gramofon zoper vlomilce

Zanimiv poskus si je dal patentirati neki pariški inženjer. Zgradil je gramofon, ki vrtil plošče s posnetki pasjega lajanja. Ta gramofon stoji avtomatično v akcijo in se da naravnati tako, da se lajež oglašuje n. pr. vsake pol ure ali vsako uro. Po izumiteljevem mnenju se bo ta novota izkazala posebno na deželi. Utegnila bi preprečiti tatove, ki bi hoteli obiskati samotne kmetije. Vlomilci seveda ne bodo vedeli, da gre za mehaničnega psa.

Hitler v olimpijski vasi

Führer (v sredi) s feldmaršalom Blombergom (na desni) in generalom von Gilsa v vasi, kjer prebiva športna mladina.

Državljska vojna na španskem

Krvavi boji med armado, fašisti in marksisti

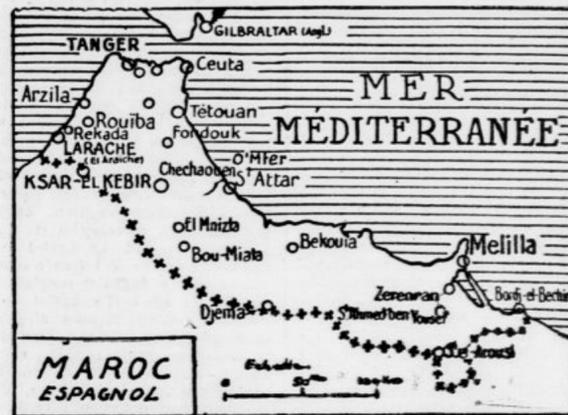
(Glej poročila na prvi strani)

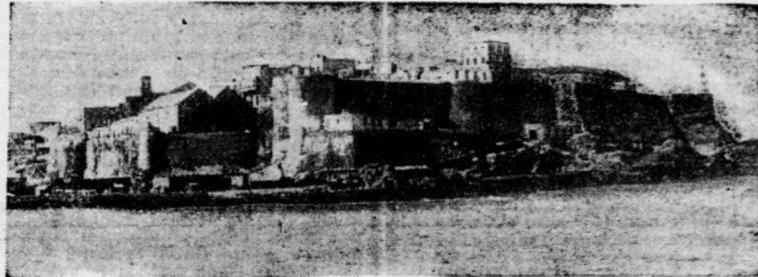
Generala Franco (zgoraj) in Capaz

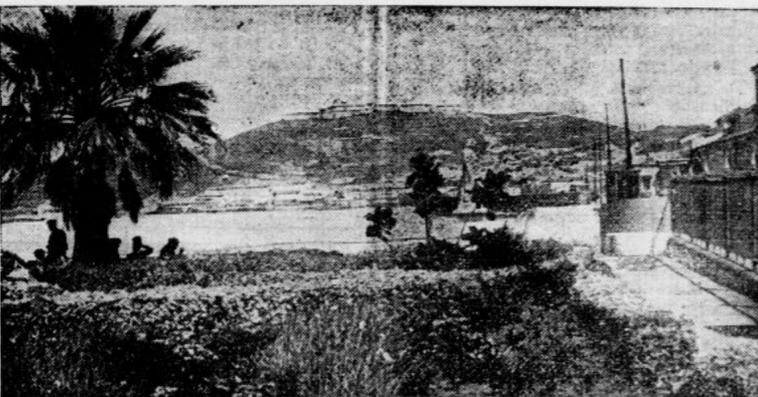
General Quiroga de Llanos, seviljski poveljnik

Španski Maroko, kjer je bil organiziran upor

Trdnjave v Melilli, ognjišče sedanjega upora

Pogled na Ceuto, ki so jo vladna letala bombardirala

Smrt „usodne ženske“

V bedi je umrla nekoč slavna igralka, model umetnikov — med vojno Rasputinova prijateljica ...

V borni sobici pariškega Montmartra so našli pred kratkim mrtvo gospodično Debriegovo, žensko, ki so jo pred vojno poznali pod imenom »la femme fatale«, »usodna ženska«, in ki je pred njo kletčalo na stotine najbogatejših in najodličnejših mož.

Navzlic temu je moral policijski zdravnik ugotoviti, da je nesrečnica umrla zaradi zavoljo gladovanja in pomanjkanja. V Rue Galvée je bilo nekoč njeno razkošno stanovanje, vse obloženo z dragocnimi preprogami polno najdražjega pohištva, okrašeno z marmornimi kipi in mnogimi šopki umetnih cvetic. Tam so se zbirali njeni prijatelji na bankete, kjer je tekla šampanjec v potokih in kjer so servirali tudi v zimskem času najbolj drage južne sadeže. Debriegova je bila tedaj kraljica pariškega nočnega življenja, slikarji in kiparji so se vrtili okrog nje in marsikateri sloviti umetniki, ki jo je videli danes v kakšni galeriji, je bila za model, n. pr. Frini Luxembourg, Salambi Theodora Riviera, nešteti drugim mitološkim in zgodovinskimi figuram.

Debriegova je bila južnakinja, reviška in cirkuška zvezda igralka. Ena njenih prvih in najboljših vlog je bila vloga toreadorja v Barceloni. N ji bilo še osemnajst let, ko je po zmagoslavni turneji po španskih mestih dospela v Pariz in doživela tam v »Govorečih izvirih« nov triumf. Naslednje jutro jo je v sobi zbudil mlad mož, ki je vdrl v njeno sobo, zaklical »Vstanite!

in izvlekel — metrsko merilo iz žepa. Izkazalo se je, da je mlad kipar, ki je bil z nekim prijateljem stavil, da prekaša postavljeno Debriegovo po dovršenosti in merih postavbo srne Miloške Venore. In sedaj je bil prišel, da se prepriča z merilom v roki o tem. Mladi kipar, Jerome, jo je potem uvedel v krog pariške boheme.

V tem krogu je polagoma ostavila svojo umetnost, da bi se lahko vse posvetila hrupnemu, veselornu življenju svojih prijateljev. Kmalu je bil zavoljo nje prvi dvo-boj, sledile so vse mogoče škandalne afe-re tevrste, tako da je občutila nekočo potrebo, da Francijo za nekaj časa zapusti. Med vojno je živela v Petrogradu in Moskvi in je spadala v krog najimamnejših Rasputinovih prijateljev. Doživela je vso grozo revolucije in državljanske vojne ter se je mogla šele 1922. vrniti v Pariz. Takrat je bila že staračica se ženska in nje propadanje je šlo naglo. Sedaj je umrla v najhujši bedi stara nad sedemdeset let.

Točno plačaj »Jutro« naročnino
Varuj svojcem zavarovalnino

Policijski predsednik okradel tatu!

Nečedne manipulacije holandskega policijskega ravnatelja

Holandi imajo svojo senzacija s policijskim predsednikom van der Markom v Nymwegenu, ki so ga aretirali, ker je bil od nekoga možakarja, ki se je hotel naseliti v Nymwegenu, zahteval 1000 goldinarjev kavcije in mu te vsote potem ni hotel več vrniti. Možakar je končno odšel na sodišče in tu se je izkazalo, da je bila ta zahteva policijskega predsednika prvič nezakonita, a drugič, da je policijski predsednik denar vtaknil v svoj žep, tretjič, da jih ima še nekaj podobnih v seznamu svojih grehov.

Že leta je visoki policijski uradnik vsek vrlim meščanom Nymwegena denar iz žepa, pri čemer se je ravnal po vzgledu bivšega policijskega predsednika v Haagu, van't Santa. Kakor ta, se je obračal na bogate ljudi, pripovedoval jim je o ljudeh, ki so nujno potrebni podpore, katerih imen pa ne sme izdati. Na ta način je prejemal deloma zelo visoke vsote, ki jih je porabljal zase.

Nešteto je še podobnih van der Markovih sleparstev. Eno med njimi ni brez neke komike. Lansko leto je policija v Nymwegenu aretirala nekoga tatu, ki je bil ukradel lep kup goldinarjev v neki trgovini z železino. Pri hišni preiskavi so našli še 1700 goldinarjev. Ta denar je sprejel policijski predsednik osebno v »upravljanje«, okradeni železninar pa je zaman čakal, da mu bodo denar vrnili. Na njegova vprašanja se je van der Mark izgovarjal, da je teh 1700 goldinarjev še vedno pod sodno zaporo. Prešlo je leto in zapore ni hotelo biti konec. Tedaj se je obrnil okradeni na sodišče, kjer je v svoje presenečenje zvedel, da so tam takoj po obsodbi tatu sklenili najse denar vrne lastniku. Ko se je železninar sedaj obrnil še enkrat na policijskega predsednika, se je ta abotno

izgovarjal, da je izgubil ključ do skrinjice, v kateri je bil denar. Dejal je, da mu ga bo vrnil čez nekoliko dni. In železninar je končno rešil svoj denar, toda kakor je ugotovilo, to niso bili bankovci, ki so mu bili ukradeni, temveč drugi. To ni nič čudnega, kajti prave bankovce je bil policijski predsednik medtem že davno zapravil.

Splavi v Rusiji

Pred kratkim so v Rusiji, kakor znano, izdali zakon, ki prepoveduje samovoljni splav. Da je bil ta zakon že nujno potreben, je najbolje razvidno iz statistike, ki jo je izdal komisariat za narodno zdravje. Po tej statistiki je bilo n. pr. l. 1934. v ruskih veleemestih 573.593 porodov in 374.935 splavov. Še slabše je bilo na deželi. Tu so v bolnišnicah in porodnišnicah zabeležili 324.194 splavov in samo 242.979 porodov. Najslabše pa je bilo v Moskvi. Tam so predlanskega leta zabeležili 57.100 porodov in 154.584 splavov, lansko leto pa 70.000 porodov in okrog 155.000 splavov. To pomeni z drugimi besedami, da je bilo v Moskvi dva- do trikrat toliko splavov kolikor porodov.

Razmerje pa je bilo gotovo še dosto slabše, ker je mnogo splavov ostalo neznanih. Položaj je postal tako nevaren, da se je morala vlada končno bočes nočes odločiti za radikalne ukrepe.

Ali ste že naročeni na ponedeljsko »Jutro«

Perzijcem primanjkuje oblek

Uvedba evropskega oblačila v Iran (Perzijo) je prebivalstvo v splošnem sicer sprejelo z navdušenjem, pokazali pa so še razni nedostatki. Izkazalo se je, da so neki inozemski izvozniki poslali v deželo nemoderne, grde in ponosne obleke, ki spreminjajo nosilce v strašila za plice. Oblesti so to vrsto oblek prepovedale, toda nastalo je občutno pomanjkanje dobrih oblek, tako da so morali v nekaterih ozemljih reformno oblačilo zavoljo tega začasno preločiti.

ANEKDOTA

»Jaz sem skladatelj Kraljice iz Sabee«, je odgovoril Goldmark na vprašanje neke mlade dame, kdo prav za prav je. Dama je izrazila svoje mnenje takole: »Tedadimate gotovo zelo lepo plačo, kaj ne?«

VSAK DAN ENA

»Vzemite, prosim, denar za vozno iz mojega žepa, jaz moram namreč kupiti za svojo ženo linolej, ki mora biti tako dolg.« (»Everybody's week!«)

Radijska patrolja - Roman v slikah.

36.

Copyright »Pantheon« & »Jutro«.

Sam se je naglo zavedel in podrl na tla Ozvalda, ki ga je mislil ustreliti.

Med tem pa je Ambrož prepuštil Ozvalda usodi in jadrno pobegnil na ulico. Sam je stekel za njim.

Med tem ko je oblezal Ozvalda na tleh pod težkim udarcem Samove pesti, je zbežal njegov tovariš Ambrož proti bližnji mrlični ulici.

»Aha, tja teče stari lopov!«

CENE MALIM OGLASOM

Pe 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo ori, ki iščejo služb. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.— Dopis in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.— Vsi ostali oglašaji se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—

Mali oglasi

Ponudbam na šifre ne prilagajte znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite Din 3.— v znamkah

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vpsolati v pismu obenem z naročilom, ali pa po poštni položnici na čekovni račun, Ljubljana št. 11.842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—

Vsa naročila in vprašanja, tičejoča se malih oglasov, je naslavljati na: Oglasni oddelak »Jutra«, Ljubljana.

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Krojaškega pomočnika za boljše domače plače sprejme Pečnik, Ljubljana Solenbargova ul. 16701-1

Tekstilnega disponenta mlado posebno moč s hkratnimi v predelavi in škatelci, jugs. državljan, večstega poleg jugs. jezikov tudi nemščine, dobrega korespondenta, išče večje domače tekstilno podjetje za takojšnji nastop. Ponudbe s curriculum vitae na ogl. odd. Jutra pod »Tekstilna« 16699-1

Kuharico samostojno misljo, snažno sprejme takoj dobra hiša. Ponudbe z navedbo starosti, zadnjega namoženja in vsine plače na ogl. odd. Jutra pod »Pridana in zana« 16677-1

Sobarico ki zna nekoliko šivati in delati za vse, ki zna nekoliko kuhati, iščen za ločeno hišo. Vlastelinstvo Balagovi dvori, Samobor pri Zagrebu. 16390-1

Fotografovina s izdelavo amat. del, sprejme osebo, ki ima veselje do stroke v stalno službo, ali družabništvo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Srečen posest« 16774-1

Gospodinja k starijskemu gospodu na delu, iščen. V postroj pride samostojna, inteligentna vdova brez otrok ali starejši dekle v starosti 45-50 let. Poleg ostalega posla bo morala opravljati tudi nekaj korespondence v nemškem jeziku. Dobrosrčne, skrbne, s mirnim značajem naj laestoročno pisane ponudbe z navedbo dosežanjega delovanja, pošljejo na Publicitas Zagreb, pod šifro »Damerpost« 16732-1

Brivskega pomočnika (pomočnik) za dame in gospode, potrebuje takoj. — Stalno mesto. Jig, Slov. Districa. 16743-1

Pletiljo za večje z lastnim strojem, iščen. St. stroja 7-30 ali 8-30. Stanovanje in hrana v hiši. Stroj kupim. Mazko Krominovič, Laščke 45, Karlovac. 16745-1

Kuharico

Išče žandarmerijska stanica Gorinj grad, Nastop 1. avgusta 1936. Plača po dogovoru. 16734-1

Cevlarskega pomočnika sprejmem takoj z oskrbo. Travnik, Trebnje. 16735-1

Prodajalko manufakt. stroke, popolnoma večjo, starejšo, zanesljivo in inteligentno osebo, dobro detajlistinjo, zmerno nemščine sprejem v stalno službo v večji manufakt. trgovini v Ljubljani. Ponudbe z navedbo dosedanjih služb in prepisi spričeval pod šifro »Odgovorno mesto«. 16715-1

Trg. pomočnik (ca) verziran v železnici, sprejmi, manufakturi, dobi takoj službo. Ponudbe pod »Stalno mesto« na ogl. odd. Jutra. 16674-1

Prodajalko s kavojco, takoj sprejem. Stanovanje in hrana v hiši. Plača 400-500 Din. Ponudbe pod »Kavajca« na podružnico Jutra Maribor. 16703-1

Pomočnica ki je v stanju samostojno voditi domačo trgovino, dobi takoj mesto. — Kavajca Din 15.000. Ponudbe na podružnico Jutra Maribor pod »Vestna«. 16702-1

Službe išče Vsaka beseda 50 par; davek 3 Din, za dajanje naslova 5 Din, najmanjši znesek 12 Din.

Sofer star 35 let, s 15-letno prakso, išče službo. Najrajši k tovornemu ali avtomobilnemu podjetju. Nastop po dogovoru. Cenj. ponudbe pod »Zanovljivi sofer« na ogl. odd. Jutra. 16744-2

Kuharica izurjena, popolnoma samostojna, veča priprav preprost in fine hrane. Vajena voditi tudi večje gospodinjstvo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Samostojna moč«. 16731-2

Mladenčji vojaščin prost. priden, pošten in zanesljiv, zmožen vsakovrstnih del, želi mesto hišnega stuge ali kaj sličnega. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 16702-2

Kolesa kronirana in ponikljana, največji nemški fabrikat, po najnižjih cenah, dobite samo v **NOVI TRGOVINI** na Tyrševi 36. 16760-41

Prodam Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

25 malih sodčkov od 10-50 l. Legat, Miklošičeva 28. 16779-4

Prodam damekno večerno jopo, damsko gozdarje št. 39 in vloženo starinsko skrinjo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 16734-6

Štedilnik dobro ohranjen, 2 in pol plošče prolam. Zibertova 30/1. 16761-6

Pridelki Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Čebulo, česenj in druge pridelke razpoložljivega promptno Viktor Baraga. Ptuj predal 2. 16710-33

Auto, moto Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Rabljene avtomobile razne male in srednje, Amilcar, DKW, Adler, Chevrolet, Ford tovorni, etc. prodaja po likvidacijskih cenah zastopstvo DKW avtomobilov J. Lovše, Tyrševa cesta 35. 16533-10

Avto »Adler« šesdesetno limuzino, prodam. Ogledati od 11.—12 in 3.—7. Tyršaska cesta 46, vila »Nasta«. 16746-10

Soferju oddam avto in avtomobil v letovisku. — Potrebno Din 5.000. Informacije daje: Jager, Celje, gostilna »Nager«. 16770-10

Tovorni avto 8-tonski, prodam tudi na obroke. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 16756-30

Kolesa Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Prodam

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

25 malih sodčkov od 10-50 l. Legat, Miklošičeva 28. 16779-4

Prodam damekno večerno jopo, damsko gozdarje št. 39 in vloženo starinsko skrinjo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 16734-6

Štedilnik dobro ohranjen, 2 in pol plošče prolam. Zibertova 30/1. 16761-6

Pridelki Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Čebulo, česenj in druge pridelke razpoložljivega promptno Viktor Baraga. Ptuj predal 2. 16710-33

Auto, moto Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Rabljene avtomobile razne male in srednje, Amilcar, DKW, Adler, Chevrolet, Ford tovorni, etc. prodaja po likvidacijskih cenah zastopstvo DKW avtomobilov J. Lovše, Tyrševa cesta 35. 16533-10

Avto »Adler« šesdesetno limuzino, prodam. Ogledati od 11.—12 in 3.—7. Tyršaska cesta 46, vila »Nasta«. 16746-10

Soferju oddam avto in avtomobil v letovisku. — Potrebno Din 5.000. Informacije daje: Jager, Celje, gostilna »Nager«. 16770-10

Tovorni avto 8-tonski, prodam tudi na obroke. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 16756-30

Kolesa Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Kolesa kronirana in ponikljana, največji nemški fabrikat, po najnižjih cenah, dobite samo v **NOVI TRGOVINI** na Tyrševi 36. 16760-41

Prodam Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

25 malih sodčkov od 10-50 l. Legat, Miklošičeva 28. 16779-4

Prodam damekno večerno jopo, damsko gozdarje št. 39 in vloženo starinsko skrinjo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 16734-6

Štedilnik dobro ohranjen, 2 in pol plošče prolam. Zibertova 30/1. 16761-6

Pridelki Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Čebulo, česenj in druge pridelke razpoložljivega promptno Viktor Baraga. Ptuj predal 2. 16710-33

Auto, moto Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Rabljene avtomobile razne male in srednje, Amilcar, DKW, Adler, Chevrolet, Ford tovorni, etc. prodaja po likvidacijskih cenah zastopstvo DKW avtomobilov J. Lovše, Tyrševa cesta 35. 16533-10

Avto »Adler« šesdesetno limuzino, prodam. Ogledati od 11.—12 in 3.—7. Tyršaska cesta 46, vila »Nasta«. 16746-10

Soferju oddam avto in avtomobil v letovisku. — Potrebno Din 5.000. Informacije daje: Jager, Celje, gostilna »Nager«. 16770-10

TRGOVSKI SAMOPOMOČI V MARIBORU

izrekam iskreno zahvalo, ki mi je takoj po smrti mojega soproga izplačala zelo izdatno podporo. Priporočam najtopleje vsakomur pristop k tej kulantni in karitativni instituciji.

MURSKA SOBOTA, dne 21. VII. 1936

HEIMER ARANKA.

Kapital

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Hranilne vloge vseh tudi podeželskih denarnih zavodov vnovčuje po najvišji ceni takoj v gotovini tudi vrednosne papirje. Vojno škodo. AL Planinšek Ljubljana, Beethovnova ul. 14/1. Telefon 35-10. 16244-16

Bančno kom. zavod Maribor, Aleksandrova 40. Izvršuje najbolje nakup in prodajo HRANILNIH KNJIZIC vseh denarnih zavodov. Za odgovor Din 3 znamk 191.16

Hranilne vloge vseh tudi podeželskih denar. zavodov, vnovčuje po najvišji ceni takoj v gotovini Alojzij Planinšek Ljubljana, Beethovnova ul. 14/1. tel. 35-30. 16709-16

Posojilo 15.000 Din ali hranilno knjizico iščen. Dobro plačan predi dobremu jamstvu, obresti po dogovoru. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Siguren denar«. 16758-16

Dragocenosti Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Vsakovrstno zlato kupuje po najvišjih cenah

CERNE - juvelir Ljubljana, Wolfova ulica 3

Posest Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Prostor nad 200 kv. m velik, suh, pripraven tudi za menzo, delavnico, skladišče ali slično oddam na Sv. Petra c. št. 85. 16748-30

Lokali Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Večjo restavracijo s lepim vrtom in inventarjem v središču Ljubljane takoj oddam. Potrebna je zadostna obratna glavica. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Senčnat vrt«. 16673-10

Večjo trgovino v industrijskem trgu na Gorjanskem oddam z vso zalogo in inventarjem pod zelo ugodnimi plačilnimi pogoji podjetnemu trgovcu v najem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Večji prostor«. 16361-30

Lep lokal na prometni točki, poceni oddam. Ponudbe pod »V. Ljubljana« na ogl. odd. Jutra. 16755-19

Dopisi Vsaka beseda 3 Din; davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din.

Morje ali planine za drugo polovico avgusta iščem inteligentno, simpatično, nemško govorečo partnerico za dopust. Navedite priložnostno s sliko pod »Diskret« na ogl. odd. Jutra. 16768-34

Parcelo

670 kv. m na Mirju, nasajeno z hlebinim sadjem, prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 16772-20

Visokopritlična hiša novozgrajena z dvema stanovanjema, neprodaj. — Ugodni plačilni pogoji. Polizve se Oražem, Prelovočeva št. 5. 16741-30

Stanovanje Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Preselitve izvršuje z odprtimi in zaprtimi vozovi SLOVENSKA TRANSPORT Ljubljana. Telefon 27-18. 37-18. 16529-21

Krasno 2-sobno stanovanje parketirano, oddam takoj v novi vili. Starotova 26, Trnovo. 16765-21

Stanovanja malo, ležem v sredini mesta za vselitvi novembra ali prej. Dopise na ogl. odd. Jutra pod »Redna in točna plačnica«. 16740-21a

2-Sobno kompletno stanovanje malo, ležem v sredini mesta za vselitvi novembra ali prej. Dopise na ogl. odd. Jutra pod »Redna in točna plačnica«. 16740-21a

Sobo odda Z nobenim drugim reklamnim sredstvom ne morete doseči enake učinkovitosti, kakor časopisnim oglasom, čigar delokrog je neomejen. Casopis pride v vsako hišo in govori dnevno desetstisočim čitateljem. Redno oglašanje v velikem dnevniku je najuspešnejša investicija, ki prinese koristi trgovcu in kupcu.

Opremljeno sobico oddam. Dvorakova ul. 3/III. 16757-23

Opremljeno sobo s posebnim vzhodom, oddam. Poizve se Stari trg 10/II. 16747-33

Opremljeno sobo majhno, s posebnim vzhodom oddam gospodu. Naslov v vseh posl. Jutra. 16730-33

Sostanovalko prodajalko ali podobno, sprejemem. Soba sračna, čista in svetla. Poizve se od pol 5. do 7. zvečer. — Gospodarska cesta 13/III. 16738-33

Razno

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Lahka LETNA OBLAČILA buret, kaša lister i. t. d. v odlični izdelavi si nabavite najceneje pri PRESKERJU, SV. PETRA C. 14.

Telefon 2059 Suba drva, premog, karbopakete dobite pri I. POGAČNIK Bohoričeva ul. št. 5.

KLISEJE ENO IN VEČBARVNE JUGOGRAFIKA SV. PETRA NASIP 23

Z nobenim drugim reklamnim sredstvom ne morete doseči enake učinkovitosti, kakor časopisnim oglasom, čigar delokrog je neomejen. Casopis pride v vsako hišo in govori dnevno desetstisočim čitateljem. Redno oglašanje v velikem dnevniku je najuspešnejša investicija, ki prinese koristi trgovcu in kupcu.

Opremljeno sobico oddam. Dvorakova ul. 3/III. 16757-23

Opremljeno sobo s posebnim vzhodom, oddam. Poizve se Stari trg 10/II. 16747-33

Opremljeno sobo majhno, s posebnim vzhodom oddam gospodu. Naslov v vseh posl. Jutra. 16730-33

Sostanovalko prodajalko ali podobno, sprejemem. Soba sračna, čista in svetla. Poizve se od pol 5. do 7. zvečer. — Gospodarska cesta 13/III. 16738-33

TEHNIKA

z dolgoletno prakso v tehničnih in administrativnih poslih iščemo.

Ponudbe naj se pošljejo na Fabriku Oružja i Municije, Užice.

ZAHVALA

Vsem, ki so nam ob prebrdki izgubi našega srčno ljubljenega in nepozabnega soproga in očka

ANKELE FRANCA

stali ob strani in nam kakorkoli lajšali našo neizmerno bol, izrekamo našo najsrčnejšo zahvalo.

Posebno se zahvaljujemo pred. duhovščini za častno spremstvo, Sokolskemu društvu Škofja Loka za soudeležbo in vse izraze tolikega sočustvovanja, pevskemu odseku in njegovemu pevovodji g. Babiču za ganljive žalostinke, g. dr. Kocijančiču za požrtvovalno skrb, nego in tolažbo pokojnemu v urah trpljenja, vsem darovalcem krasnih vencev in šopkov in končno vsem, ki so dragega pokojnika spremlili na njegovi zadnji poti do groba. Naša ponovna najlepša zahvala vsem in za vse!

ŠKOFJA LOKA, dne 22. julija 1936.

ZALUJOCI OSTALI

ZAHVALA.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nas tolažili ob nenadni izgubi našega nadvse ljubljenega sinčka in brata

OKOTA

najtoplejša zahvala.

Zahvaljujemo se za skrbno zdravljenje gg. dr. Sabcu in dr. Ferencaku, prav posebno pa še g. primariju dr. Lavriču za vse njegove požrtvovalne napore, da reši življenje našemu ljubljencu; dalje se zahvaljujemo prečastitemu g. prof. dr. Kotniku za poslednja verska tolažila in prednici Leoniči čast. m. Leopoldini za njeno blago pomoč.

Globoko zahvalo in hvaležnost izrekamo častiti duhovščini iz Borovnice, Preserji in Vrhnike, vodstvu in učitelstvu osnovne šole v Borovnici, posebej še razrednici gđc. Kristanovi, ki so s šolsko mladino dali našemu edinku na zadnji poti ganljivo tovariško spremstvo, dalje Sokolskemu, Gasilskemu in športnemu društvu, vsem našim nameščencem in delavcem, ki so lajšali našo veliko bolečino.

Vsem, ki so ob pogrebu izkazali ljubezen do našega Okota in sočutje do nas, vsem, ki so z vencii in cvetjem okrasili njegov grob, naša globoka zahvala.

BOROVNICA, dne 22. julija 1936.

JOŠKO IN ANGELCA MAJARON z otroki.

91/92

In zdajci je Muki pomahal z repom. Očividno je bil zaduhal sled. Zalajal je na nekega moža, ki je stal med gledalci in ni bil nič kaj prikupen na pogled, ter ga jel z zobmi vleči za hlačnico. A že parja ni mikalo, da bi se dal kar tako zlahka ujeti. Ves razkačen je brenil ubogega Muckija in zbežal. Toda Muki, ne bodi len, je skočil za beguncem in ga ugriznil v nogo. In ker je tudi Miha hitro tekel, se tátu to pot res ni obneslo!

Drejuje Davorn Ravnjen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.

Zahvala.

Prisrčna hvala vsem, ki so nam ob prerani smrti našega dragega

Henrika

izrekli tolažeče sožalje in pokazali toliko iskrenega sočustvovanja.

V LJUBLJANI, dne 22. julija 1936.

Žalujoča rodbina Klinar.